

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/VI

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun:
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Madžarska in Jugoslavija

Od leta 1926 dalje, ko je madžarski regent admiral Nikola Horthy ob priliki proslave 400 letnice bitke pri Mohaču v mestu istega imena prvič izrazil željo Madžarske, da bi se prijateljsko zblizala z vsemi svojimi sosedi, v prvi vrsti pa z Jugoslavijo, pa do 14. junija 1939, ko je pred novim madžarskim parlamentom spet ponovil isto željo in ji tokrat vdihnil še posebno toplino, je preteklo 13 let.

Vmes so časovne prilike pisale svojo zgodovino. Madžarska je počasi ozdravljala od vojnih posledic in od političnih potresov, ki so jo ob prevratu obiskali. Trudila se je, da bi našla svoje notranje socialno in gospodarsko ravnotežje, a tudi, da bi na zunaj dobila nazaj svojo veljavo kot žilav narod, ki hoče imeti besedo in sodoščbo pri urejanju politične usode na prostoru, kamor je postavljen. Tudi Jugoslavija je rasla, hitro in načrtno. Na znotraj in na zunaj se je utrdila in si priborila veljavo, ki pripada državi njene moči in obsežnosti. Zmerom njuna zunanje-politična pota niso šla v isto smer. Nekajkrat so zunanje-politične okoliščine tako nanesle, da so se hotela že križati. Toda v vsem tem dolgem razdobju 13 let od Horthyjevega govora v Mohaču pa do Horthyjevega govora pred parlamentom v Budimpešti je ostala pri obeh sosedah želja po prijateljskem sožitju in sodelovanju živa. Pod plastjo dnevnih dogodkov, ki so jo včasih zagreblili globlje, včasih pa spet skoraj popolnoma odkrili, je tlela dalje kot naravni izraz življenjskih postav, ki so močnejše kakor politične zasnove posameznih državnikov, in ki zahtevajo, da narodi, ki žive na istem prostoru in v podobnih gospodarskih in političnih okoliščinah, ne morejo in ne smejo ostati drug drugemu tuji, marveč, da morajo najti pravi način medsebojnega sožitja, ki jim je enako potreben in tudi enako koristen.

Admiral Horthy, ki je v svojstvu regenta madžarske države prvi predstavnik naroda in državne oblasti, a ki si je s svojo modro, globoko prevladano politiko, s katero vodi usodo svoje domovine že 20 let, pridobil še večji naslov, da govori v imenu naroda in države, je bil v pravem pomenu varuh najboljših izročil svoje države, ko je v skrajno motnih trenutkih, ki jih Evropa preživlja, pogumno in močito poudaril to, kar smatra on sam, kar smatra madžarski narod in kar smatrajo tudi mi za življenjski zakon Podonavja, da se namreč čim prej uresniči želja vseh po zares prijateljskem sosednem sožitju in sodelovanju v prosih miru na velikem podonavskem prostoru, kjer moramo vsi najti svojo srečo. Zato smemo brez pretiravanja, a tudi brez prikrivanja reči, da smo besede admirala Horthyja, izrečene ob slovesni priliki pred izvoljenimi predstavniki madžarskega naroda, dobro slišali in jih tudi pravilno razumeli, ker jih smatramo za zelo tvoren doprinos k cilju, ki tudi nam lebdijo pred očmi, kajti tudi mi smo prepričani, da je škoda za vse sile, ki bi jih sosedji, ki imajo od sodelovanja le korist, zapravljali z nepotrebnimi prepri.

Za takšno preureditev političnega, gospodarskega in kulturnega sožitja v odnosih med Madžarsko in Jugoslavijo obstajajo poleg zgoraj navedenega življenjskega zakona, ki velja za narode v Podonavju, tudi drugi predpogoji, ki izvirajo iz sosedstva, iz duhovnih in gmotnih koristi, kakor tudi iz junaškega, pri tem pa miroljubnega duha, ki je oznaka madžarskega in jugoslovanskega ljudstva. To so zadnja leta vedno in vedno znova poudarjali madžarski in naši državniki, a tudi drugi — med njimi italijanski —, ki so prišli do spoznanja, da je treba pristopiti k delu, ki bo zagotovilo mir in občutje varnosti v podonavskih deželah. To je prišlo do izraza lani, ko je bil italijanski zunanji minister grof Ciano na obisku v Budimpešti. Ista misel je prevevala sestanek med madžarskim ministrskim predsednikom grofom Telekyjem in Mussolinijem v Rimu. Z velikim poudarkom je bila spet podčrtana ob priliki posvetov med italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano in našim zun. ministrom Cincark-Markovićem na sestanku v Benetkah. Vsi ti pojavi, ki jim je govor admirala Horthyja dal najbolj slovesno obliko, torej niso nič drugega, kakor sinteza trajnih naporov in dobre volje, ki sta jih pokazali Madžarska in Jugoslavija vse skozi vsa zunanje-politična trenja v Srednji Evropi, in tudi uspeh medsebojnega razumevanja in spoštovanja obojestranskih svetinj in koristi.

Odločilni možje v Jugoslaviji niso izgubili nobene priložnosti, da ne bi poudarjali, da jim je zavezništvo z Romunijo sveto in nedotakljivo. Iskreni napori, da bi se odnosi med Madžarsko in Jugoslavijo razvili v prijateljsko sosedstvo, so torej storjeni tudi z iskrenim namenom, da bi imeli svoj blagodejni vpliv na razvoj odnosov med Madžarsko in Romunijo. Saj drugače tudi biti ne more. Madžarski zu-

Svarilo Amerike Japoncem

„Ves trud Japonske, razdvojiti Ameriko, Anglijo in Francijo bo brezuspešen“ (Hull)

Angleški veleposlanik pri japonski vladi

Washington, 20. junija. AA. Havas. Zunanji minister Hull je izjavil predstavnikom tiska,

da bo ves trud Japonske, razdvojiti Ameriko, Anglijo in Francijo, brezuspešen. Američni se zavedajo svojih interesov ter pazijo na vsako izjavo japonske vlade glede tujih naselbin na Kitajskem, kakor tudi glede odnosov z zapadnimi evropskimi silami. Stališče ameriške vlade ostane zamenkrat še naprej neodvisno, toda trdila se bo, da se spor med Anglijo in Japonsko poravnava diplomatskim putem. Obstaja upanje, da se bo nesporazum med obema državama rešil mirnim putem. Navzlic temu je treba smatrati stanje na Daljnem vzhodu za delikatno.

Izgleda, da bodo ukrepi, ki jih misli angleška vlada izvesti v primeru, da Japonska ne bi sprejela njenih predlogov, nezadostni, da bi Japonska popustila. Japonska uvaža tri četrtine svojega uvoza iz Združenih držav ter je glede bombaža popolnoma odvisna od Amerike.

V zvezi s tem se v diplomatskih krogih izraža mnenje, da mora Japonska voditi račune o teh gospodarskih potrebah ter da obstaja nadej, da bo Japonska rešila spor z Anglijo na mirnem način, preden se bo spustila v kako pustolovščino.

»Newyor Times« piše, da je izjava zunanjega ministra Hulla, da Združene države ne morejo ostati ravnodušne glede tjencinskega vprašanja, dovolj jasna in da je ta izjava prišla o pravem času. Japonci so izkoristili brezpomembne sporček, da bi napadli celokupno zasledbo pogodbenih pravic, ki jih Anglija uživa na Kitajskem ter gospodarske interese Anglije na Daljnem vzhodu. Združene države imajo prav tako pomembne pravice in interese na Kitajskem, ter ne morejo ostati mirne napram načinom, ki jih uporabljajo Japonci. Japonski cilj gre za tem, da bi iztisnili ne samo Angleže, temveč tudi Ameriko ter kršijo s tem tudi pravice in gospodarske interese Amerike.

„Čisto naravno“ Odmev ameriške izjave pri Japoncih

Tokio, 20. junija. AA. Reuter. Po poročilu agencije Domei je zastopnik japonskih vojaških oblasti v Tjencinu izjavil, da so japonske vojaške oblasti v Tjencinu pripravljene posvetiti vso pozornost angleškemu predlogu za rešitev tjencinskega vprašanja kot lokalne zadeve,

v kolikor bi to pomenilo tudi brezpogojno spremembo angleškega stališča na severnem Kitajskem kakor tudi popolno sodelovanje Velike Britanije z Japonsko pri vzpostavljanju novega reda v Vzhodni Aziji.

Glede Združenih ameriških držav je zastopnik japonske vojske izjavil, da je čisto naravno, da se USA smatrajo za zainteresirane pri razvoju položaja v Tjencinu, ter pripomnil, da ni nobenih znakov, da bi ameriški zastopniki, ki so v Tjencinu samem in ki so mirni, imeli pred očmi kak ukrep, preračunan tako, da bi izval nastop proti Japoncem.

Spor v Tjencinu je - v zvezi z Evropo

Japonski vladni krogi smatrajo, da je položaj v Tjencinu v tesni zvezi z razvojem dogodkov v Evropi. Na dopoldanski seji japonske vlade je minister Arita dal poročilo glede tega vprašanja. Pred sejo so imeli ministrski predsednik, zunanji minister in vojni minister posebno konferenco o položaju v Evropi in v Tjencinu.

Korak angleškega veleposlanika

Tokio, 20. junija. AA. Reuter. Obisk angleškega veleposlanika, ki ga je naredil danes dopoldne v zunanjem ministertvu v zvezi s Tjencinom, je trajal 15 minut.

Dobro obveščeni krogi izjavljajo, da se angleški veleposlanik ob priliki svojega obiska pri zunanjem ministru Ariti ni dotaknil vprašanja krajevne rešitve tjencinskega spora. Ti krogi se sklicujejo na poročila iz Londona, po katerih je angleška vlada stavila svojemu veleposlaniku v Tokiu nalogo, da razloži angleško stališče in sprej-

nanji minister grof Csaki je šele pred par dnevi v javnem govoru izrecno podčrtal, da s tem, da Madžarska išče najboljše odnose s sosedno Jugoslavijo, nikdo ne misli zabijati klina med Jugoslavijo in Romunijo in ju razdvajati — kar bi v ostalem bilo brezplodno delo — marveč, da mora prijateljstvo med Madžarsko in Jugoslavijo omogočiti tudi prijateljsko razčiščenje vseh nesporazumljenj, ki še obstajajo med Madžarsko in Romunijo, kar je končno v življenjskem interesu vseh treh podonavskih držav, kakor tudi v interesu vseh, ki jim

me vsak sprejemljiv predlog za rešitev tjencinskega vprašanja, ako bo tokijska vlada pristala na to, da ga smatra za krajevni spor. Poleg teh poročil pripominjajo, da bi Velika Britanija bila prišljena storiti potrebne korake in pritisniti na Japonsko, če se japonska vlada ne bi strinjala z angleškim stališčem.

»Za Tjencinom se krije nekaj globljega«, pravijo londonske »Times«

London, 20. junija. AA. Reuter. »Times« razpravlja v svojem uvodnem članku o položaju na Daljnem vzhodu ter pravi, da Anglija pričakuje od Japonske, da bo upoštevala do skrajnih mej upravičene zahteve in pravice angleških državljanov. List prizna, da so dosedajni protesti imeli za posledico samo poslabšanje položaja. Jasnje je torej, da se za sporom krije nekaj globljega. Če zaradi tega Anglija ne more dalje trpeti sedanje blokade, Angleško javno mnenje se ne sme zadovoljiti s sedanjimi ukrepi angleške vlade ter zahteva bolj odločno stališče za zaščito časti in interesov angleških državljanov v Tjencinu.

Tjencin, 20. junija. AA. Reuter. Angleške oblasti so ukrenile vse potrebno, da lahko osebe, ki

želijo odpotovati v Čing-Van-Tau ali Pej-Taj-Ho lahko čimprej zapustijo mesto. Včetrni dan je potekel mirno ter ni bilo nobenega novega incidenta.

Posvet angleških in francoskih admiralov v Singapurju

Singapur, 20. junija. AA. Reuter. Z admiralom Noble je prispel v Singapur admiral Noble. Udeležil se bo angleško-francoskih konferenc za obrambo, ki se začnejo jutri v Singapurju. Na ladji so tudi vrhovni poveljniki angleških čet na Kitajskem z generalnim zborom. Za jutri pričakujejo prihod glavnega poveljnika francoskih čet v francoski Indokitajski generala Martina in ostalih članov francoskega zastopstva. Vsi ti bodo prispeli v Singapur s francosko križarko »Lamotte«. O čem se bodo razgovarjali, je za zdaj še največja tajnost; mislijo pa, da bodo na konferenci izdelali načrte za skupni nastop.

Japonci načenjajo - Honkong

„Anglija naj ga proda, sedaj je še čas“

Tokio, 20. jun. TG. Velikansko senzacijo je tukaj vzbudil članek, ki je izšel v glasilu japonske armade »Kokumin Simbun«, in kjer čisto hladnokrvno razmotirajo o tem, da naj bi Anglija svojo kolonijo Honkong prodala kitajski vladi, ki jo je Japonska ustoličila v Nankingu v zasedenem ozemlju. Kitajska vlada, tako meni list, je pripravljena, da Honkong od Angležev kupi. Anglija naj uvidi, da je to tudi najbolj pametna rešitev, kajti novi red na Kitajskem, kot ga sedaj počasi uresničuje Japonska, zahteva, da dobi Kitajska Honkong nazaj. Angležem pa je mesto v novem redu na Kitajskem itak nepotrebno, ker je brez vsake vrednosti. Če danes je Honkong za Angleže brez vrednosti z gospodarskega in vojaškega stališča. V kratkem bo tudi brez vrednosti s političnega stališča. Anglija naj torej Honkong vrne Kitajski, ki je sedaj še pripravljena, da ga plača, medtem ko nikdo ne ve, kaj se zna zgoditi jutri...

Halifax o Tjencinu

London, 20. jun. AA. Reuter. Zunanji minister lord Halifax je govoril v zgornji zbornici o dogodkih, ki so rodili sedanje razmere v Tjencinu. Lord Halifax je dejal, da so omejitve v

Tjencinu še povečali s skrajno strogostjo. Medtem ko drugi tuji, ne Angleži, kakor vse kaže, smejo čez meje, preidejo vse britanske državljane zelo skrbno, v štirih primerih se pa lahko govori celo o zasramovanju in pretepanju. Na koncu je lord Halifax dejal: Položaj še ni jasn. Zdi se, da je prvotna zahteva po izročitvi štirih Kitajcev prišla v zvezi z uvedbo daljnosežnejših točk splošne politike. Od japonske vlade se nismo dobili formalne note o tej zadevi in še zmerom upamo, da se bo stvar dala urediti. Britanska vlada je sporočila, da je pripravljena razpravljati o ukrepih, da se zagotovi nevtralnost koncesije, ker je bil zmerom njen cilj, da na noben način ne daje povoda za sovražno delovanje. Naš tokijski poslanik je dobil nalog, da japonski vladi pojasni položaj.

Ob koncu svojega govora je Halifax izjavil, da je snoči govoril z japonskim londonskim poslanikom o položaju v Tjencinu. Britanska vlada je prepričana, da japonska vlada ne bo skušala nesoglasje razširiti ali poostri položaj, ki je že tako dovolj težaven. Obenem misli britanska vlada tudi na reakcijo sedanjih nesoglasij na razmere v drugih britanskih in mednarodnih koncesijah na Kitajskem. Britanska vlada je v najtesnejših stikih z vladama Francije in USA.

Gafencu o Bolgariji

„Vstop v Balkansko zvezo - brez pogojev“

Atene, 20. jun. TG. Romunski zunanji minister Gafencu je sprejel časnikarje ter jim je odgovarjal na razna vprašanja. Eden od časnikarjev ga je vprašal tudi glede stališča Bolgarije do Balkanske zveze. Nato je Gafencu odgovoril sledeče:

»S svojimi tovariši zunanjimi ministri držav Balkanske zveze (Jugoslavija - Rumunija - Turčija - Grčija), smo si vsi edini glede politike Balkanske zveze, katere cilj je, da v okviru vzajemne obrambe neodvisnosti služi miru. V možnost kakšne vojne ne verjamemo. Iz govorov državljanov vseh dežel govori ista želja po miru in podoben gnus proti vsaki vojni. Balkanska zveza je pripravljena, da doprinese svoje k ohranitvi miru.«

»Zadnje čase so mnogo govorili o Bolgariji. Govorili so celo o nesporazumu, ki da je nastal med zaveznicami Balkanske zveze glede vstopa Bolgarije v to zvezo in glede pogojev, ki bi bili za njen vstop potrebni. Vse takšne govorice niso resnične. Med vsemi zavezniškimi državami Balkanske zveze obstoja enako naziranje glede tega vpra-

šanja. Vsi globoko spoštujemo velike sposobnosti bolgarskega naroda. Toda pri tem smo mnenja, da ne gre, da bi svoj vstop v Balkansko zvezo že vnaprej napravila odvisnega od pogojev, ki naj bi nekatere zavezniške države oškodovali. Nasprotno, vsi smo prepričani, naj se Bolgarija pridruži Balkanski zvezi tako, da bomo vsi od tega imeli korist, seveda tudi Bolgarija, in da se bomo izognili vsem nevarnostim, ki zalezujejo mir.«

Slab odmev v Sofiji

Atensko časopisje tem Gafencovim besedam ne dodaja nobenih izlag. Pač pa poročajo iz Sofije v Atene, da besede romunskega ministra niso napravile najboljšega vtisa v Sofiji, ker niso olajšale prizadevanj bolgarske vlade, da se včleni v mirovno delo Balkanske zveze. Bolgarska vlada bo morala počakati pri pogovih, ki jih je objavila in čakati, dokler se ne izpolnijo.

Sofija, 20. junija. b. Zaradi izjav romunskega zunanjega ministra Gafenca v Ankari in Atenah trdijo tukajšnji dobro poučeni krogi sledeče: Bolgarija ne bo pristopila k Balkanskemu sporazumu, ker ne želi, da se njen vstop k temu sporazumu izvrši na njen račun. Bolgarija ne želi, da ostane pri sedanjem stanju, ki je proti njenim interesom.

Zemunska vremenska napoved: Delno oblačno na severni polovici države. Ponekod dež. V južnih krajih bo prevladovalo jasno in še dosti toplo vreme. Le ponekod bodo nevihte.

Dunajska vremenska napoved: Zmeraj manj oblačno, naraščanje toplote, nevarnost krajevnih neviht.

Zagrebska vremenska napoved: Nestanovitno.

Politični zapiski

Odločno čiščenje vrst JRZ

Dne 19. t. m. je bila v Belgradu seja poslanjskega kluba JRZ in ožjega klubskega odbora. Seji je predsedoval predsednik ministar Vojko Cvrklic, predsednik vlade Dragiša Cvetković pa je podal poročilo o političnem položaju.

Po daljši razpravi je klubiški odbor poslancev JRZ sklenil resolucijo, v kateri obsoja interpelacijo, ki so jo dr. Milan Stojadinović in tovariši izročili dne 31. maja predsedstvu skupščine. Ta interpelacija pomeni stvarno napad na politiko vlade, posebej pa na delo ministrskega predsednika za sporazum s Hrvati. Ta interpelacija je bila sestavljena in vložena brez vednosti odgovornih činiteljev stranke, oziroma kluba in glavnega odbora JRZ, kar je tembolj vredno obsodbe, ker je vso to akcijo vodil in vodi dr. Stojadinović, ki je predsednik glavnega odbora stranke.

Zato je klubiški odbor sklenil, da predlaga plenumu kluba izključitev glavnih organizatorjev te akcije: dr. Momčilo Jankovića, dr. Nika Novakovića, dr. Vlado Matošića, prof. Jovana Radulovića, Svetolika Stankovića, Gjuro Mikašinovića, Gjuro Jankovića, Panto Jovanovića, Dobrovića Stošovića, dr. Ljubo Popovića, Dragomirja Stojadinovića, Vladimirja Kazimirovića, Nikole Kabalina, dr. Milana Stojadinovića, dr. Cvetka Jurešića, Krste Novakovića, Dragotina Matošića, Ilije Popovića, Cvetka Zotovića in Dragomirja Samokresovića. Nadalje ugotavlja klubiški odbor, da ne morejo biti člani stranke: Adam Marin, Stefan Radjenović, dr. Bogdan Stopar, dr. Lavoslav Hanžek, Miloš Vidaković, Milan Dobrovoljac, Ante Kovač, Josip Cvetić in Zvonimir Čulaković in se predlaga plenumu izključitev tudi teh poslancev.

Klubov odbor poslancev JRZ pa poziva ob enem glavni odbor stranke, da izključi še dr. Branka Kaludjerčića, dr. Milana Mijića, dr. Jovana Mijutkovića in dr. Jurija Stankovića (vsega 33). Glede drugih podpisnikov interpelacije, ki se opravičujejo, da vsebine in namena interpelacije niso poznali, ali pa da so njihovi podpisi sploh ponarejeni ter da bodo odslej do stranke in vlade popolnoma lojalni, bodo naprošeni banovinski odbori JRZ, naj to točno prođu in napravijo tozadevne sklepe, nakar se bo klubov odbor končno javno odločil tudi glede teh poslancev.

Stojadinović je rešitev hrvatskega vprašanja le pospešil

Interpelacija dr. Milana Stojadinovića, ki je imela, kakor pravi dopisnik »United Pressa«, namen, da pokaže, kako Cvetkovići niso uspeli pri rešitvi hrvatskega vprašanja niso rodili uspeha, je dala povod tudi inozemskemu časopisu, da se zopet v večji meri zanima za hrvatsko vprašanje. Vsi veliki evropski listi posvećajo članke geopolitičnemu položaju Jugoslavije in soglašajo v tem, da je ureditev položaja hrvatskega naroda v življenjskem interesu Jugoslavije. To posebno anglaški francoski in italijanski tisk, ki izrekata mnenje, da se hrvatsko vprašanje ne more več zavlačevati. Posebno velik je optimizem italijanskega tiska; znano pa je, da je optimistično pisanje ob enem znak, da bi bil tisti, ki tako piše, zadovoljen, če bi se vprašanje rešilo v omenjenem smislu.

Tako piše dr. Maček »Hrvatski dnevnik« od 20. t. m. in potem nadaljuje, kako je Joca Jovanović, šef zemljoradniške stranke, imel 18. t. m. govor v Skoplju, v katerem izjavlja, da je, kolikor se tiče njegove stranke, pot do sporazuma s Hrvati popolnoma prosta. Zemljoradniška stranka sicer pri tem ni udeležena, je pa poučena, da se na sporazumu med Srbi in Hrvati rešeno dela in da se bo sporazum tudi sklenil. Ne bo sicer tak, kakor je želela združena opozicija, toda zemljoradniški ne bodo niti naj manj ovirali rešitve vprašanja, kakor ga želi dr. Maček in Dragiša Cvetković. Enako se je izrazil dr. Miloš Tupanjanin, ki je dejal, da se moremo le veseliti, da se bo hrvatsko vprašanje enkrat za vselej rešilo, pa naj se reši kakorkoli.

»Hrvatski list« k temu pripominja, da mu sicer ni znano še ničesar konkretnega o nadaljevanju razgovorov za sporazum, da pa vse izjave, tako posameznih politikov, kakor večine tiska o tej stvari, opravičujejo in utrjujejo upanje, da bo hrvatsko vprašanje našlo svojo pravično rešitev in da bo to rešitev pospešila ravno dr. Stojadinovića interpelacija. Posebno značilna pa se zdi »Hrvatskemu dnevniku« informacija poljske agencije PAT, ki z ozirom na dr. Stojadinovićevo interpelacijo piše: »Edina posledica interpelacije, ki so jo predložili zastopniki in simpatizerji bivšega predsednika Stojadinovića, bo ta, kakor trdijo v Belgradu, da se bo rešitev hrvatskega vprašanja pospešila. To je rezultat, ki ga dr. Stojadinović gotovo ni pričakoval, ker je njegov namen bil prav ta, da oslabi položaj Dragiša Cvetkovića, ne pa, da ga utrdi.« PAT pa tudi prinaša nekatere konkretne informacije, kako nameravajo izpremeniti današnji položaj hrvatskega naroda. HSS sicer o tem še ničesar ne ve, ampak ugotavlja samo, da dr. Stojadinović ni uspel potisniti hrvatskega vprašanja v stran, ampak ga je s svojo interpelacijo nehoti le še bolj postavil v ospredje.

Enajstletnica žalostnega dogodka

Dne 20. junija je preteklo 11 let, ko sta bila v skupščini ubita hrvatska narodna zastopnika Pavle Radić in Gjuro Basariček, Stjepan Radić, dr. Ivan Pernar in Ivan Grandija pa ranjeni. Stjepan Radić je, kakor znano, na zadobljenih ranah kmalu umrl. Strelj Puniše Radića pa so pomenili začetek nove dobe v političnem življenju Hrvatov in države. Strnilo se hrvatski narod v enoto in dali povod za pokret, pred čigar zaključno fazo stojimo danes.

Stojadinovići porazi

Dne 18. junija so se sestali v Belgradu trije pododbori JRZ, ki so izvolili nove člane odbora, oziroma predsednike. Vsi trije pododbori so izbrali za predsednike člane stranke, ki podpirajo politiko predsednika vlade Dragiša Cvetkovića. V dveh pododborih izmed treh je za predsednika imenovan socialopolitični minister Miloje Rajaković. Tako bo dr. Stojadinović izrinen iz vseh belgrajskih političnih organizacij somišljenikov JRZ.

Na seji strankinega odbora JRZ v okraju Karlovac so bili izključeni sledeči Stojadinovići prijatelji: poslanec Zvonimir Čeliković, odvetnik dr. Nikola Passek, zasebni uradnik Fahrija Golič, učitelj Ivan Funderle, profesor Milivoje Josimović in Rade Vucelić.

Kakor izveemo, se bo začelo čiščenje tudi v banovinskem odboru JRZ v Zagrebu, kjer je dozdaj dr. Stojadinović imel večino.

Jovan Jovanović umrl

Belgrad, 20. jun. m. Danes popoldne ob pol 2 je nenadoma umrl v Ohridu ugledni srbski politik, šef bivše zemljoradniške stranke Joca Jovanović. Pokojnik je pred dnevi s svojimi najbližjimi političnimi sodelavci odšel na agitacijsko potovanje v Južno Srbijo, kjer je govoril na več shodih. Prispeli so v Ohrid, kjer je obiskal starega prijatelja Dimitrija Grubčevića, bivšega konzula. Govoril je na shodu v hotelu »Srpski kralj«. Na kosilu je bil v stanovanju svojega prijatelja Grubčevića in je bil zelo dobro razpoložen. Med kosilom mu je postalo nenadoma slabo in se je naslonil na mizo. Prijatelji so mu priskočili na pomoč in poklicali zdravnike, ki so mogli ugotoviti samo smrt. Pokojnik je bolehal že delj časa na sru in ga je zadela srčna kap. Truplo prepeljajo v Belgrad, kjer bo pogreb. Dan pogreba še ni določen.

Vest o smrti Joca Jovanovića se je bliskovito raznesla po Belgradu ter napravila na vse politične kroge globok vtis. Posebno globoko je zadela smrt Jovanovića bivšo zemljoradniško stranko. Kdo bo njegov naslednik, je še težko reči. Kot najbližji sodelavec pokojnega Jovanovića veljajo dr. Milan Gavrilović, dr. Miloš Tupanjanin in dr. Čubrilović.

Belgrad, 20. jun. m. Vest o smrti pokojnega Joca Jovanovića je globoko zadela vse tujakšnje politične, predvsem opozicijske kroge. Prijatelji pokojnega Jovanovića, Ljubi Davidoviću, so vest o smrti Jovanovića sporočili zaradi njegove bolezni in oslabelosti zelo previdno. Bivši glavni tajnik demokratske stranke, Božidar Vlahjić, je Davidoviću najprej sporočil, da je dobil iz Ohrida poročilo, da je Jovanović zelo hudo zbolel. Ta vest je Davidovića zelo zadela. Ko se je Davidovič malo opomogel, mu je Vlahjić zelo previdno sporočil, da je iz Ohrida dr. Tupanjanin sporočil, da Jovanović že umira. Ta vest je Davidoviča še globlje zadela. Smrt pokojnega Jovanovića so Davidoviću sporočili šele dve uri kasneje. Davidovič se je nato zaprl v svojo sobo in prenehal sprejemati stranke.

Pokojnikov življenjepis

Pokojni voditelj srbske zemljoradniške stranke Joca Jovanović se je rodil 3. septembra 1869 v Belgradu. V Belgradu je tudi obiskoval ljudsko šolo, končal gimnazijo in končal tudi pravno študijo na belgrajski pravni fakulteti. Pravno diplomiral pa si je nato pridobil tudi še pravni fakulteti Sorbone v Parizu.

Dr. Stojadinović bo ustanovil lasten poslanski klub

Davidovičevi demokrati so ga zavrnil, sedaj išče stika s staroradikali

Belgrad, 20. junija. m. Nočni sklep predsedništva ožjega odbora poslanskega kluba JRZ je večina poslancev JRZ, ki se mudijo še vedno v Belgradu, sprejela z velikim odobravanjem na znanje. Prav tako tudi vsa objektivna politična javnost, ki podpira napore sedanjega predsednika vlade Cvetkovića, da se čimprej reši hrvatsko vprašanje, popolnoma odobrava odločni sklep, ki je bil sredi sprejet proti vsem rušilec discipline v poslanskem klubu stranke JRZ in proti vsem, ki nasprotujejo sporazumu s Hrvati.

Vse svoje sklepe bo predsedstvo poslanskega kluba sporočilo glavnemu odboru JRZ s prošnjo, da jih vzame takoj v pretes in da napravi končno veljavne sklepe. Nobenega dvoma ni, da imajo tako težki prestopki, kakor so jih zagrešili dr. Stojadinović in njegovi sodelavci, za posledice poleg izključitve iz kluba tudi izključitev iz same stranke. Strankina pravila so v tem pogledu popolnoma jasna. Čl. 16 strankinih pravil jasno pravi: »Iz stranke se izključi vsak ud, ki se nedostojno obnaša ali se izneverja strankinemu programu ali če ne izvršuje sklepov strankinih organizacij. O izključitvi sklepa krajevni odbor, banovinski odbor, pa sklepe potrjuje. Proti sklepu o izključitvi se izključeni lahko pritožijo na glavni odbor, čigar odločitev je končno veljavna. Če izključi glavni odbor nevrednega člana stranke, je sklep končno veljaven. Izključitev se objavi v strankinem glasilu.« Sklep glavnega odbora stranke je torej samo več ali manj formalnega značaja.

Predsedstvo poslanskega kluba o snočnih sklepih med drugim pravi: Dr. Stojadinović kot predsednik glavnega odbora stranke ni nikdar izrazil želje, da bi od predsednika vlade želel kaka podrobna pojasnila pred forumom, temveč je kot predsednik glavnega odbora raje iskal stikov z vsemi listimi, ki so se dvignili prot predsedniku vlade Cvetkoviću zaradi njegovega pripravljanja sporazuma s Hrvati. Iskal je stikov tudi z bivšimi demokrati. V ta namen se je obrnil na uglednega člana bivših demokratov, odvetnika Trifunca, katerega je naprosil za sestanek. Trifunac je o vsem obvestil Davidovića ter je po njegovem odobrenju priskel na sestanek v Stojadinovićevo vilo. Na sestanku je dr. Stojadinović predlagal sodelovanje med bivšo demokratsko stranko in svojo skupino z motivacijo, da se tako bivša demokratska stranka kakor tudi njegovi politični krogi glede rešitve hrvatskega vprašanja nahajajo na isti črti, ker tako bivši demokrati kakor tudi Stojadinovići poslanci in senatorji ne odobravajo takega sporazuma s Hrvati, kakor sta ga pripravila Cvetković in dr. Maček. Trifunac je na ta predlog odgovoril, da je res, da je demokratska stranka proti sporazumu Cvetkovića-Maček, načelno pa vendar ni nasprotna sporazumu s Hrvati. Dr. Stojadinović je zatem še ostreje napadel dr. Mačka ter je med drugim dejal, da je napihnjena stvar brez vsake vsebine. S tem je bil razgovor med Trifuncem in

Meseca maja 1892 je nastopil državno službo in bil imenovan za pisarja v mestnem sodišču v Belgradu, v februarju leta 1900 pa je bil imenovan za tajnika v notranjem ministertvu. Toda že v maju istega leta je bil imenovan za profesorja belgrajske Velike šole. V septembru istega leta je bil imenovan za tajnika v finančnem ministertvu in ostal na tem mestu do oktobra 1903. Pozneje pa je prišel v službo zunanjega ministertva in ostal ves čas službovanja v državni službi pri diplomaciji. Napredoval je izredno hitro in je bil v decembru leta 1903 že odpravnik poslov srbskega poslanstva v Sofiji, 4. septembra 1904 pa je bil imenovan za načelnika konzularnega oddelka v zunanjem ministertvu. V juniju l. 1906 je bil odpravnik srbskega poslanstva v Atenah, junija 1907 pa srbski diplomatski zastopnik v Kairu. V oktobru istega leta je odšel za diplomatskega predstavnika srbske kraljevine v Crno goro, julija 1909 pa je postal generalni konzul v Skoplju. V maju leta 1911 se je vrnil kot načelnik v zunanje ministertvo v Belgrad.

Od 18. junija do 30. avgusta 1912 je bil zunanji minister kraljevine Srbije, nakar je bil leta 1912 imenovan za poslanika na Dunaju. Bil je tisti, ki je preživel vse težke dni julija 1914 na Dunaju, ko pa je izbruhnila vojna, se je vrnil v Srbijo in bil 4. avgusta imenovan za pomočnika zunanjega ministra. Dne 15. julija 1916 pa je bil imenovan za poslanika kraljevine Srbije v Londonu in ostal na tem mestu do 14. aprila 1919, ko je odšel v pokoj. V januarju 1920 je bil spet imenovan za poslanika kraljevine Jugoslavije, toda že v juniju istega leta je spet odšel v pokoj.

Večkrat je bil narodni poslanec in je bil za poslanca prvič izvoljen 28. novembra 1920. Bil je še izvoljen 18. marca 1923 in 8. februarja 1925. Za poslanca je bil stalno izvoljen na listi srbske zemljoradniške stranke. Sedaj je bil član sedanjega parlamenta in je bil izvoljen za poslanca pri zadnjih volitvah 11. decembra 1938. Bil je dejanski vodja srbskih zemljoradnikov.

Bil je tudi zelo živahen politični pisatelj in publicist. Svojih političnih člankov je največ objavil v Srbskem književnem glasniku, pisal je pa tudi mnogo v tuje revije, posebno v angleško Fourtightly Review. Prav tako je zelo mnogo prevajal in je iz francoščine in angleščine prevedel več filozofskih del.

Uvoz sladkorja — carine prost

Belgrad, 20. junija. AA. Na podlagi § 113 finančnega zakona za leto 1939/40 in na predlog finančnega ministra je ministrski svet 17. junija 1939 predpisal uredbo o oprostitvi uvozne carine na sladkor v kristalu, o zmanjšanju uvozne carine na sladkor v kockah in o načinu plačevanja državne trošarine in skupnega davka na poslovanje promet. Uredba se glasi:

§ 1. Odobri se državnim tovarnam sladkorja na Cukarici in v Belju, da za potrošnjo v državi uvozita brez carine 5.720.000 kg sladkorja v kristalu iz št. 110, točka 13/I, in z znižano carino od 4.31 zl. dinarjev od 100 kg 287.500 kg sladkorja v kockah iz št. 110, točka 1/I uvozne carinske tarife.

§ 2. Pooblašča se finančni minister, da sme poleg količin sladkorja, odobrenih v § 1 te uredbe, odobriti pod istimi pogoji uvoz sladkorja za potrošnjo v državi tudi posameznim drugim domačim uvoznikom, a največ do 6 milijonov kg.

§ 3. Na količine sladkorja iz § 1 in 2 te uredbe se ne bo plačevala državna trošarina in skupni davek na poslovanje promet pri uvozu, pač pa naknadno pri prenosu iz svobodnih trošarinskih skladov.

dr. Stojadinovićem zaključen. Bivši demokrati so Stojadinovićevo predlog za sodelovanje odklonili.

Ta primer najbolj označuje dr. Stojadinovića. Kot predsednik stranke, katere člani so tudi vsi sedanji ministri in sam predsednik vlade, ki si je stavil za glavno nalogo, da reši hrvatsko vprašanje, je nastopil proti Cvetkoviću samo zaradi tega, ker je Cvetković uspeval v tem vprašanju, na katerem si je dr. Stojadinović zlozil vrat in moral zapustiti vodstvo države. Kot predsednik stranke ni iskal od Cvetkovića pojasnil pred forumom stranke, to je v lastni hiši, temveč je raje iskal stikov z ljudmi drugih strank, ki so prav tako nastopili proti Cvetkoviću zaradi njegovega sporazumevanja s Hrvati.

Značilni so tudi zanj današnji Stojadinovići koraki po snočnem sklepu JRZ. Znano je, da je skupina staroradikalov zapustila JRZ samo zaradi Stojadinovića, ker je svojo usodo vezal na bivše poslance, ki so bili izvoljeni na Jevtičevi listi. Temu so nasprotovali staroradikali ter so odšli iz stranke samo zaradi dr. Stojadinovićeve kljubovalnosti. Danes pa je najbližji dr. Stojadinovićev krog iskal stikov z isto skupino staroradikalov ter jih obvestil o nameri dr. Stojadinovića, ki se je odločil po svoji izključitvi ustanoviti v skupščini nov poslanski klub narodne radikalne stranke. Na to svojo ponudbo dr. Stojadinović še ni prejel nobenega odgovora.

Mladinski tabor

v MARIBORU

V DNEH OD 29. JUN. DO 2. JUL. 1939

Ljudsko petje na taboru. Če bodo vsi udeleženci mariborskega tabora dobro znali pesmi, ki se bodo pele pri sv. maši na glavni taborni dan, bo služba božja ena največja uspešnost tabora. Zato naj odseki in krožki ter farani, ki se bodo udeležili tabora, vadijo predpisane pesmi. Naprosite g. organizator, da boste v domači cerkvi skupno večkrat prepevali vse pesmi.

Taborne knjižice. Podajljamo rok za naročilo tabornih knjižic do 25. junija. Naročite jih takoj, ker jih pozneje ne boste več mogli dobiti. Odseki, ki so knjižice in znake naročili, pa jih še niso prejeli, naj to sporoče pripravljalnemu odboru.

Prijave. Zadnji rok prijav je v petek, dne 23. junija. To je nepreklicni zadnji rok. Na poznejše prijave se ne bo moglo ozirati. Neprijavljeni udeleženci ne bodo imeli nikakih ugodnosti.

diš in to v iznosu in na način kot pri domačem sladkorju.

§ 4. Podrobnejše določbe in pogoje za izvajanje te uredbe bo predpisal finančni minister.

§ 5. Uredba stopi v veljavo in dobi obvezno moč z dnem, ko bo objavljena v Službenih novinah, in bo veljala za 3 mesece od tega dne dalje.

Zastopniki gostiteljske obrti so obiskali ministre

Belgrad, 20. jun. AA. Zastopstvo državne zveze gostiteljskih združenj, ki ga je vodil poslanec dr. Koca, je sprejel predsednik ministrskega sveta in notranji minister Dragiša Cvetković. Predsednik vlade se je seznanil s posameznimi točkami resolucije in obljubil, da bo tem zahtevam v mejah možnosti šel na roko ter da lahko računajo na njegovo pomoč.

Zastopstvo je zatem obiskalo ministra za trgovino in industrijo, ki je delegacijo ljubezno sprejel in se zanimal za njene želje in zahteve. Trgovinski minister je seznanil zastopstvo z že storjenimi koraki glede posameznih predmetov ter je obljubil, da bo upošteval tudi ostala vprašanja, ki so v zvezi z napredkom gostiteljstva.

Zastopstvo je potem obiskalo finančnega ministra in mu razložilo težke razmere, ki jih danes preživlja gostiteljstvo, ki je obdavčeno z mnogostevilnimi dajatvami in taksi. Zastopnikom je minister obljubil, da bo vsem tem vprašanjem in željam posvetil svojo pozornost ter da bo iskal način in možnost za pomoč. Naglasil je potrebo po podpiranju hotelirstva v tujkoprometnih krajih.

Granata je eksplodirala v Ohridu

Ohrid, 20. junija. m. V kovačnici bratov Selima in Satoha Jakulevića v Ohridu je eksplodirala stara granata, ki je raztrgala na drobne kosce Selima in njegovega brata, medtem ko je tretjega brata hudo ranila. Siromašni bratje niso imeli dovolj sredstev za nakup surovega železa in so zaradi tega nabirali stare razstreljene granate. Tako so tudi sedaj našli takšno granato. Mišlilo se, da je že eksplodirala, ko pa je eden od omenjenih bratov udaril s sekuro po granati, je eksplodirala ter ubila in ranila omenjene lastnike kovačnice, samo kovačnico pa je raznesla.

900.000 din za regulacijo Save od Tacna do Sv. Jakoba

Belgrad, 20. junija. m. Na posredovanje narodnega poslanca Miloša Stareta je na predlog gradbenega ministra ministrski svet odobril 900.000 din za regulacijo Save od Tacna do Sv. Jakoba.

Japonska je izdala

za vojno na Kitajskem že 168 milijard din

Tokio, 20. jun. TG. V poslužbenem listu »Tokio Gazette« so izšli podatki o stroških, ki jih je Japonska do sedaj imela za razne večje vojne v zadnjem stoletju, ko je začela rasti v svetovno veljavo.

V kitajsko-japonski vojni od leta 1894 do 1895, s katero je pridobila Korejo, je Japonska plačala samo 200 milijonov jenov (v današnji vrednosti nekako 5 in pol milijarde din).

Rusko-japonska vojna 1904—1905, v kateri je Japonska dobila Port-Artur in južni del Mandžurije, je Japonsko veljala 1 milijardo 700 milijonov jenov (ali v današnji denarni vrednosti okrog 46 milijard din).

V svetovni vojni od 1914 do 1918 je porabila 1 milijardo in pol jenov (v današnji vrednosti okrog 40 milijard din).

V mandžurski vojni od l. 1932 do 1934, ko je dosegla ustanovitev neodvisne Mandžurije pod japonskim protektoratom, je porabila Japonska 1 milijardo in 100 milijonov jenov (v današnji vrednosti, ko je jen že padel, znaša to okrog 17 milijard din).

Sedanja vojna s Kitajsko pa jo je do 1. aprila 1939 veljala že 12 milijard jenov (kar predstavlja vrednost 168 milijard dinarjev).

Skupno je torej Japonska izdala v vseh vojnah od mejdsirske revolucije l. 1868 dalje okrog 277 milijard din današnje vrednosti.

Angleško letalo zgorelo

London, 20. jun. AA. Letalo družbe »Imperial Airways« »Conemara«, eno od štirih velikih letal, namenjenih za prekoceanski promet, je večerj zgorelo v bližini pristanišča Southampton, ko je črpalo bencin za poskusni let. Na letalu se je nahajalo več mehanikov in inženirjev, ki so izjavili, da je za časa, ko so črpali bencin, nastala nenadoma eksplozija. Morali so poskakati takoj z letala, ki je bilo že v par sekundah vse v plamenu. Ko so skakali z letala v vodo, je bil en mehanik ranjen, 4 so se rešili brez poškodb, šesti pa je našel smrt.

London, 20. jun. AA. O priliki ponočnih manevrov se je vžgal bombnik ter padel v bližini Salesburya. Pilot in radiotelegrafist sta se rešila s padali, medtem ko je tretja oseba, ki se je nahajala v bombniku, našla pri nesreči smrt.

Pismo iz Pariza

Kdo je bil maršal Joffre

Francija je zmagovalcu na Marni postavila njegov prvi spomenik

Pariz, 18. junija. Pred osmimi leti je dobil maršal Joffre, zmagovalca na Marni, svoj prvi spomenik, toda izven Pariza v Chantilly. S tem so ga politiki, ki ga niso ljubili, v gotovem smislu pregnali v provinco. Bili so tudi takšni, ki so osporavali to njegovo slavo. Toda maršal, preprost kakor je bil, potomec družine, v kateri se je rodilo dvajset otrok, se zaradi tega ni pritoževal. Za svojih živih dni je sprejemal časti in laurice kot minljive posvetne stvari in je pustil, da so o njem kavarniški strategji govorili, kar se jim je zljubilo. On je imel zavest, da je storil svojo dolžnost in to mu je kot možu zadostovalo. Pozneje, ko ga je bolezen težko stisnila in so mu morali odrezati celo nogo, je od zdravnikov zahteval, da o tem molče, da ne bi časopisi in javnost iz tega delali senzacije. Tudi je odklonil, da bi ga pokopali v Panteonu, kamor francoska republika polaga svoje največje moze. Umrl je 1. 1931.

fraze in zanašala sovraštvo med ljudske plasti. Šele pod vodstvom Daladiera in pred grozečo nevarnostjo od zunaj so se strnile ljudske vrste. Kakor Joffre na bojišču, tako je poklical Daladier francoski narod k notranjemu odporu in k delu za mir ter povečano proizvodnjo. Po velikih začasnih uspehih je sedaj treba vzdržati in ohraniti bodrega duha, kar je mnogo težje, kakor pa se opajati od domoljubnih fraz.

Daladier o maršalu

Pri odkritju spomenika je imel Daladier pomemben govor, ki ga je zaključil s sledečo mislijo: »Joffre je bil velik pri Verdunu in na Sommi, toda njegovo ime je nesmrtno združeno z Marno, kajti zmaga na Marni je več kot samo vojaška zmaga. Pomenja zmago človeškega dostojanstva in omike, ki jo imamo fast braniti. Zato ima za človeštvo simboličen pomen in zato nam Joffre pomenja kot rešitelj svobode. Sramota bi bila za nas, če bi se pustili zbežati v sedanjih negotovih dneh, ko imamo pred očmi tolikšen zgled nezlomljive vere v usodo Francije, ki jo je zmagovalca na Marni ohranil v najtežjih trenutkih.«

Potem je bil mimohod čet. Je to sijajna mladina, prežeta discipline in zvestobe in oborožena z najboljšim orožjem. Je to armada države, ki ne misli na to, da bi napadla svoje sosedo, ki je pripravljena, da resno preuči vprašanje nove razdelitve surovin, ki je pripravljena tudi dati koncesije, ki pa hoče svobodo in civilizacijsko braniti za vse. Ta armada se opira na trdnjave, na oklopne vozove, na tanke in letala, ima v zadostni meri vsa napadalna in obrambna sredstva in je prepričana, da brani pravično stvar. Ta armada je eno s celim narodom.

Kako je Joffre pripravil

svojo zmago na Marni

Danes pa so že objavljeni dokumenti iz svetovne vojne zgodovine. Iz njih je jasno razvidno, kakšne zasluge ima kdo iz prvih mesecev svetovne vojne: generali in čete, ki so izvršili nadloveske stvari, ki so prestale velikanski umik, se izmuznile klesčam sovražnika, ki je preplaval nevtralnno deželo in končno zmagale na Marni. Danes je tudi povsem jasno, da je bitka na Marni bila metodnično pripravljena. Joffre je od vsega početka čakal priložnosti, da jo izproži. Misli je, da bo mogel izvesti svoj manever že na Sommi. Toda šele pred Parizom na obeh rečicah Morin se mu je nudila prava priložnost. Komaj je v vojni zgodovini mogoče dobiti kaj bolj pretresljivega in dramatičnega kakor razgovor med Joffreom in angleškim vrhovnim poveljnikom Frenchom v Melunu. Joffre je bil o uspehu svojega načrta popolnoma prepričan. Natančno je Frenchu dokazal in napovedal, kako se bo bitka razvijala jutri, pojutrišnjem in tretji dan. Vrgel je svoje zadnje rezerve v odprline, ki jih je nemški armadni poveljnik Kluck nepredvidno odprl. Iz obupa je poslal v avtokarjih svojo posadko na fronto. Rotil je angleškega maršala, nad katerim ni imel nobene pravice zapovedovati, da naj istočasno prične s protisunkom, čeprav so bile angleške čete do smrti utrujene in dvakrat poražene. Od največje pobite in zmešnjave, ki jo je povzročal nekajtedenski umik, so Francozi prešli na junaški protinapad. Presenečenje za sovražnika je bilo popolno. Podcenjeval je nasprotnika, kar se je maščevalo. Francozi pa so se podredili vrhovnemu poveljstvu brezpogojno in pokazali tolikšno disciplino, kakor se je v svetovni zgodovini le redkokdaj dogodilo.

Joffreov zgled

Dolgo je trajalo preden je Joffre dobil svoj spomenik v Parizu. Toda te dni so mu ga odkrili, in sicer tam, kjer je bil njegov najljubši prostor, pred vojaško šolo, v kateri je imel maršal le preprosto delovno sobo. Dolgo je trajalo, da je bil počaščen spomin na velikega moža. Toda trenutek ne bi mogel biti bolje izbran. Ako stari rod, ki je vojske naveličal, in novi, katerega naloga je bramba domovine, potrebuje velikega zgleda, potem ga more najti gotovo v Joffreu. Zadnja leta po vojni niso bila za nikogar lahka. Prišlo je ponovno razvrednotenje denarja in po tem je prišla ljudska fronta, ki je sejala utopično

Iz Slovaške

Pariz, 20. junija. TG. Agencija »Havas« poroča: Številni nemški častniki so zadnje dni prišli iz Bratislave, kjer so delno ostali, delno pa so šli dalje.

Po poročilih iz poučenih virov se je zadnje dni mudil v Bratislavi tudi »zaščitnik« Česko-moravskega protektorata baron Neurath. O tem obisku časopisje ni smelo poročati. Istočasno pa je slovaška policija izvedla obsežne aretacije. Pozaprla je 50 oseb, ki so po ulicah trosile letake in knjige, napisane v protinemskem duhu. Vsi so bili poslani v koncentracijsko taborišče v Hlavi.

Navzlic že večkratnemu zanikanju tako nemške kakor slovaške vlade, da so vse novice o vojaški zasedbi Slovaške po Nemčiji netočne in da Nemčija nikakor ne bo spremeniti svojega zadržanja do slovaške države, ki ji za dobo 10 let jamči za njeno neodvisnost, se po slovaški prestolnici še vedno širijo novice, da stoji Slovaška pred novimi presenečenji, češ, da jo bodo spet delili, in sicer med Nemčijo in Madžarsko, odnosno, da bo v celoti prišla pod nemški protektorat. Verjetno so se te novice raznesle zaradi predloga, ki ga je Nemčija šele nedavno stavila Slovaški, naj bi z Nemčijo stopila v carinsko zvezo. Slovaška tega predloga ni sprejela, pač pa je izjavila svojo polno pripravljenost, da nudi Nemčiji vse ugodnosti za izkoriščanje naravnih bogastev Slovaške, kakor tudi za prodajo svojega blaga na Slovaškem. Tudi dejstvo, da je prišlo v slovaška planinska letovišča, ki jih je bivaš česko-slovaška vlada z velikimi stroški tako krasno urenila ter jih med seboj povezala z modernimi avtomobilskimi potmi, vse polno nemških turistov, ki nekaterim letoviščem dajejo popolnoma videz nemških naselij, je na slovaško ljudstvo napravilo vtis, da se pripravlja nekaj novega.

Praga, 20. junija. AA. Havas. Velike poplave pustošijo južno Češko, kjer so reke dosegle dva in pol metra nad normalo. V Vsenorih je voda odnesla 17 kmečkih hiš. Številne vasi so popolnoma odrezane od ostalega sveta. Utolili sta dve osebi.

Zanimiva premikanja med muslimanskimi narodi

V Ankari: Demonstracija turško-egiptskega bratstva
V Arabiji: Nepričakovan arabski sunek v Anglijo

Ankara, 20. junija. AA. Anatolska agencija: Na slavnostnem kosilu, prirejenem na čast egiptskemu zunanjemu ministru Jehia paši je turški zunanji minister Saradzoglu izrekel zdravico, v kateri je poudaril stoletno bratstvo in prijateljstvo egiptskega in turškega naroda. Govorec o Sredozemskem morju je Saradzoglu dejal: Skupno morje, ki oblika naše obale, predstavlja naravno pot in simbol sodelovanja Turčije in Egipta. To so prednosti Sredozemskega morja, katerega koristi morajo po našem političnem mnenju deliti vsi narodi ob njegovi obali. Podoben zemljepisni položaj naših držav jim nalaga za dosede tega cilja vzporedne naloge, katerih se vsaka od teh držav zaveda.

Egiptski zunanji minister Jahia paša pa je poudaril veliko prijateljstvo in zgodovinsko bratstvo obeh narodov. »Zares zmagovalna turška vojska, kakor tudi mlada egiptska vojska nista v službi nobene vojne težnje, pač pa samo v službi mira. Prepričani smo, da ni primerov, v katerih razumevanje in modro posvetovanje med narodi ne bi moglo najti rešitve za vsak spor, če ne izgubimo izpred oči dejstva, da nad posebnim pravom posameznih držav obstoji tudi splošno pravo sveta do mira in varnosti.

Nemška razlaga:

Okrepitev položaja Anglije

Berlin, 20. junija. AA. »Nemška diplomatsko-politična korespondenca« piše o obisku egiptskega ministra za zunanje zadeve Jahije paše v Turčiji ter spravlja ta obisk v zvezo s stremljenjem Anglije, da čimbolj okrepi svoj sporazum s Turčijo. Jahija paša ima očitno dolžnost, da v Ankari dokaže odlično delovanje angleško-egiptske pogodbe ter da s tem napravi v Turčiji razpoloženje za čim ožjo zvezo z Anglijo. Razen tega dela Jahija paša — po pisanju »Nemške diplomatsko-politične korespondence« — na to,

da se sklene med Egiptom in Turčijo ožji sporazum, da bi se s tem okreplila angleška mreža zvez na bližnjem vzhodu. Anglija da že davno želi, da bi Turčija pristopila k adabazškemu

Nemški načrti v Španiji

Odposlanec Wohltat hoče pogodbo, da bo Nemčija pokupila vsa naravna bogastva, zato pa Španijo opremila z vsemi industrijskimi potrebščinami

Berlin, 20. junija. TG. V Španijo je odpovala množično gospodarsko odposlanstvo, ki ga vodi znana desna roka maršala Göringa Wohltat. V odposlanstvu so zastopniki zunanega, finančnega in gospodarskega ministristva. Nemčija želi s špansko vlado skleniti novo trgovinsko pogodbo na klirinški podlagi (izmenjava blaga namesto plačevanja v denarju) ter sporazum o čim bolj tesnem gospodarskem sodelovanju med Španijo in Nemčijo.

Uradno glasilo Nemčije »Völkischer Beobachter« piše k temu dogodku, da ima Španija mnogo več pričakovati od Nemčije, kakor od zapadnih dveh velesil. Nemčija Španiji lahko dobavlja vse stroje, ki jih ta potrebuje za popolno obnovo svoje dežele. Teh strojev ne bo treba plačevati v denarju, marveč v španskih domačih pridelkih in surovinah, ki jih Nemčija lahko odvzame v kakršnikoli množini. Zapadne velesile pa ponujajo denar, kar vsebuje v sebi nevarnost, da ne bi Španija spet prišla v politično odvisnost francoskih in angleških kapitalistov. Anglija in Francija sploh nista v stanju kupiti vse bogastvo, ki ga Španija lahko izvaža. Nemčija ne pozna nobenih mej. Ona lahko pospravi vse. Španija se po mnenju »Völkischer Beobachter« nahaja v istem po-

SCHICHTOVO

terpentinovo milo

varuje perilo

Madžarski zelenosrajčniki sejejo nervoznost po državi

Agitacija za režim, ki ni več mnogo oddaljen od protektorata

Budimpešta, 20. jun. »Magyar Nemzet« piše o vzrokih, zakaj so madžarski narodni socialisti (zelenosrajčniki ali puščičasti križarji) tako imenovani zaradi puščičastega križa, ki ga nosijo tam, kjer nemški narodni socialisti nosijo kljukasti križ) pri zadnjih volitvah odnesli tako veliko zmago in poslali v parlament kar 50 svojih pristavev, medtem ko so jih prej imeli samo majhno pestico. »Magyar Nemzet« pravi, da temu niso krivi samo Judje ali pa vprašanje delitve veleposesev in ureditve kmečkega vprašanja, ampak zato, ker so madžarski fašisti vdrli predvsem v srednje stanove. Madžarski srednji stan pa je po zagotovilih tega lista večidel tujega porekla in je zato tudi mnogo bolj dostopen za tuje zamisli kakor pa drugi stanovi, ki so zagrizeno nacionalni.

List pravi nadalje, da se splošno opaža, da gibanje puščičastih križev skrajno kvarno vpliva na one plasti naroda, ki so se že asimilirale Madžarom. Posebno se to dogaja med Nemci. Mnogo Nemcev se je Madžarom že prilagodilo. Sedaj se tudi ti dvigajo. Nemci se ne zadovoljujejo več z »življenjskimi prostori«, ki jih svobodno uživajo v okviru madžarske države, marveč se na vse

načine trudijo — med njimi najbolj mladina puščičastih križarjev — da bi vplivali na zunanjo politiko madžarske vlade v smislu, ki ni več oddaljen od protektorata, kot ga je bila deležna Češka z Moravsko.

Pogajanja z Moskvo

Jamstva tudi za Azijo?

London, 20. junija. b. »Daily Telegraph« poroča, da je britanski veleposlanik v Moskvi dobil od vlade nova navodila zaradi pogajanj s sovjetsko vlado. Sedaj bosta Strang in Seeds na temelju novih navodil skušala nadaljevati pogajanja z Molotovim, ki je nove britanske predloge izročil Stalinu. List trdi, da sta z novimi navodili Strang in Seeds dobila mnogo bolj proste roke za pogajanja ter je upati, da bosta premostila ovire, ki so bile napoti sporazumu. List poudarja, da se bo sedaj končno videlo, če je Sovjetski Rusiji sploh do sporazuma ali ne, ker so novi predlogi britanske vlade takšni, da jih mora Rusija v vsakem primeru sprejeti. Trdijo, da so se novi britanski predlogi razširili tudi na Azijo.

Neresnične vesti o Vatikanu in Poljski

Varšava, 20. junija. AA. Pat. Poljski dobro obveščeni krogi izjavljajo, da je brez vsake osnove informacija nekega pariškega lista, ki jo je prinesla tudi neka francoska agencija, da bi se razgovor, ki ga je imel apostolski nuncij mgr. Cortesi z zunanjim ministrom Beckom, nanašal na vprašanje Gdanske ter možnosti prijateljske ureditve poljsko-nemškega spora.

Svoboda v marksistični luči

Ko so svoj čas francoski socialisti in komunisti katoliškemu delavstvu ponujali roko, da bi podprli vlado tako imenovane ljudske fronte, ki je bila kakor danes vidimo, osebna vlada Leona Bluma in njegovih prijateljev, željnih neomejene oblasti, so bili nekateri dobri ljudje zelo ogorčeni, če je kdo izrazil dvom v odkritosrčnost te ponudbe, ki pač predpostavljala popolno svobodo udejstvovanja vere in čisto nasprotno pojmovanje države, kakor ga ima komunistična diktatura. Skupni antifašistični fronti prijazni krogi so na svareče glasove odgovarjali, da se je mednarodni socializem izpreobrnil k demokraciji, ki sloni na svobodi vsakega poštenega prepričanja in prizadevanja in so napovedovali pravo revolucijo socialistične miselnosti.

Kako velika utvara je to bila, izkušajo danes na sebi tisti francoski katoliki, ki so najbolj verovali v preobrat marksizma. V francoski zbornici je vložen predlog, da se tako imenovane laične, to je proticerkvene postavbe Combesovega framasonskega režima razveljavijo, predvsem pa da se izpremeni brezverska šolska zakonodaja, ki se še vedno izvaja v praksi, dočim se druge proticerkvene postavbe po vojni v prid narodne edinosti Francozov molče prezirajo. Pokretu, da se napravi konec protikrščanski politiki tudi na šolskem področju, se je postavila na čelo ugledna in vplivna zveza bojevnikov, ki poudarja, da spriču naraščajoče nemške nevarnosti francoski državljani ne smejo biti razdeljeni v ene, ki so pred zakonom v vseh oziirih enakopravni, in v druge, ki morajo vzdrževati svoje lastno zasebno versko šolstvo, če nočejo priti v nasprotje s svojim prepričanjem in vestjo, poleg tega pa plačevati visoke davčine za državno brezversko šolo, v katero svojih otrok ne pošiljajo. Dočim je celo Herriotova svobodomiselna stranka, ki je največja v Franciji, predlogu francoskih bojevnikov naklonjena, pa se mu z vsem fanatizmom upirajo socialisti in seveda tudi komunisti. Leon Blum, ki sicer v vsakem govoru poudarja, kako mora Francija biti v sedanjem trenutku zgodovine složna, popolnoma soglasna s komunisti ne samo v tem, da se brezverska šolska postavodaja ne sme ukiniti, ampak celo v tem, da se morajo vse tako imenovane laične postavbe sploh zopet oživiti. Glasilo Moskve »Humanité« pa v svoji številki od 17. t. m. pravi, da komunistična stranka, ki je svojčas ponudila katoliškim delavcem roko za obrambo človečanskih svobod, proti fašistični reakciji, absolutno ne more dopuščati, da bi se razveljavile temeljne postavbe sodobne države, ki mora biti laična, ker verski karakter države in šole po Ljeningovih načelih bistveno nasprotuje svobodi!

Sedaj so simpatizerji marksizma popolnoma jasno izvedeli, kakšna je svoboda in kakšne so državljanske svoboščine po marksističnem svetovnem nazoru in programu. Ta svoboda je enostavno taka, da za religioznega človeka sploh ne velja. Katoliški delavci so dobrodošli, če je treba podpreti režim kakšnega Bluma ali Faureja, potem pa se smejo zopet vrniti v — katakombe...

Maršal Badoglio v Albaniji

Tirana, 20. jun. AA. Danes dopoldne je ob navzočnosti predsednika albanske vlade, vseh ostalih ministrov, tajnika fašistične stranke, poveljnika letalstva, poveljnika vojne mornarice, zastopnika Nemčije, apostolskega delegata in zastopnikov krajevnih oblasti maršal Badoglio pregledal albanske čete na Skenderbegovem trgu. Navzočna je bila ogromna množica meščanov in ljudstva iz okolice.

Saint Charles (Virginija), 20. jun. AA. Havas. V rudniku v bližini Saint Charlesa se je zatrpal rov, v katerem se je nahajalo okoli 30 rudarjev. Število žrtev doslej ni znano.

Bodoče cene pšenice

Ljubljana, 20. junija 1939.

Bliža se čas žetve in vsehopsod vlada veliko zanimanje za to, kakšne začetne cene bo odredila vlada za našo novo pšenico. Kajti pšenica je poleg koruze naš najvažnejši proizvod v kmetijstvu, čeprav ne povsod po vsej državi enako, vendar pa igra zelo veliko vlogo v prehrani našega ljudstva. Posebno Slovenija je kot izrazito uvozna dežela za pšenico interesirana na bodočem razvoju cen pšenice. Ni vseeno pri našem velikem konzumu, koliko znaša intervencijska cena pšenice, ki je merodajna za vse države. Kajti pri konzumu 8000 vagonov pšenice iz drugih delov države znaša razlika 10 par pri kilogramu že 8 milij. din letno, kar je za našo plačilno bilanco znatna vsota, katero moramo kriti z izvozom naših industrijskih izdelkov v te in druge predele države.

Določanje cen pšenice je zelo težavna stvar. Na eni strani so na njej zainteresirani proizvedenci, med katerimi je najmočnejša donavska banovina, a na drugi strani je interesirana na nižji ceni pšenice cela vrsta pasivnih krajev, med njimi tudi Slovenija. Tretje so zainteresirani zlasti na nizkih cenah pšenice naši konzumenti med nekmetijskim prebivalstvom: delavstvo, uradništvo, gospodarski stanovi itd.

Nadalje pa so v veliki meri merodajni tudi tržnotehnični momenti. Tu prihaja zlasti v poštev zunanji trg, na katerega so pri znatni žetvi (in tudi letos bo žetev taka, da bo dala presežke za izvoz). Za presojo je treba vedeti, koliko znaša proizvodnja, kolike so zaloge in kakšen je položaj v tem oziru v svetovnem obsegu. Važno je za nas tudi zadržanje naših konkurentov na svetovnih trgih, zlasti pa zadržanje dveh naših največjih sosedov, med katerimi prihaja zaradi svoje gospodarske politike zlasti v poštev Nemčija.

Vsa navedena dejstva kažejo, da je problem zelo kompliciran in da ne gre enostavno poslušati samo enih interesov. Tako smo pred dnevi poročali, da se kmetovalci donavske banovine zavzemajo za začetno intervencijsko ceno, ki bi bila vsaj ista kot lani, t. j. 160 din. S svojo zahtevo za to ceno je skušala prodreti kmetijska zbornica za donavsko banovino tudi na sestanku vseh kmetijskih zbornic, ki je bil pretekli teden v Belgradu. Toda naravno je bilo, da zbornice iz pasivnih krajev niso mogle pristati na to, ter je prišlo do kompromisnega zaključka, ki bolj odgovarja interesom vsega našega gospodarstva, ki poudarja tudi važnost drugih proizvodov našega kmetijstva, naj namreč država intervencira za boljše cene pšenice, živine in sadja, torej vseh važnih kmetijskih pridelkov, tako da bi bilo vse kmetijstvo v državi deležno blagodatí višjih cen, ne pa samo del. Zato tudi ne odgovarja vest, da so kmetijske zbornice predlagale ceno nove pšenice, ker smo navedli ta sklep, ki je samo splošnega značaja.

Debatu o tem gre zdaj v ministrskem svetu, ki pa je rešitev tega vprašanja prepustil gospodarsko-finančnemu odboru ministrov. Širijo se že novice, da bo cena odgovarjala višini, kakor jo zahtevajo kmet, krogi donavske banovine, češ da to ustreza produkcijskim stroškom in rentabilnemu gospodarstvu. Potem moramo z enako pravico zahtevati tudi za druge kmetijske proizvode, da jim vlada odredi in intervencira za ceno, ki ustreza produkcijskim stroškom in daje nekaj rentabilnosti.

Sicer pa je v veliki meri za nas pri dobri žetvi merodajen tudi rezultat svetovne žetve in pa možnosti plaširanja naše pšenice v inozemstvu. Če hočemo na svetovni trg spraviti znatnejše količine pšenice, potem moramo gledati, da naš domaći trg doprinese v to najmanj žrtve. Kajti ne gre, da bi ob sedanjem standardu velikega dela našega prebivalstva inozemstvo jedlo kruh iz naše pšenice po izredno nizkih cenah, dočim bi se pri nižjih cenah lahko povečal naš konzum v korist predvsem socialno šibkejših slojev prebivalstva. Zaradi tega bo treba velikih računov in velike previdnosti pri odrejanju cen nove pšenice, da se spravijo v sklad interesi producentov in konzumentov, pa tudi naše zunanje trgovinske politike in vsega našega gospodarstva. Naša pšenica je zlato in zato jo moramo prodajati tudi za zlato, ne pa za manjvredne industrijske proizvode, čeprav nam izgleda višja cena pšenice v kupeiji za te proizvode privlačna, v resnici pa ni tako velika, ker veže našo trgovinsko politiko in sploh ves naš gospodarski razvoj.

Licitacije: Dne 1. julija bo pri štabu dravske div. oblasti v Ljubljani očetna licitacija za napravo poti; dne 3. julija bo istotam licitacija za izdelavo kanalizacije v Ribnici in dne 4. julija očetna licitacija za postavitev šupe za premog. — Dne 1. julija bo pri štabu utrjevanja v Ljubljani očetna licitacija za dobavo smrekovih trupev; dne 7. julija pa istotam očetna licitacija za dobavo stroja za drobljenje kamena. — Pri Dravskem žandarmerijskem polku v Ljubljani bo dne 8. julija licitacija za dobavo bukovih dr. — Fond za zgradbo stanovanjskih hiš v Ljubljani razpisuje 1. javno očetno licitacijo za zgradbo ene dvanadstropne stanovanjske hiše na dan 13. julija 1939.

Dobave: Ravateljstvo drž. železnice — gradbeni oddelček — v Ljubljani sprejema do 27. junija ponudbe za dobavo strešne lepenke, stojalnih vijakov, kolnega železa, rebraste pločevine, železne žirne vrvi, verig, zakovice, vijakov, krede, kleja, mavca-alabastra, čopičev za pleskanje, krtac itd. — Štab utrjevanja v Ljubljani sprejema do 27. junija ponudbe za dobavo filtrirne naprave, do dne 30. junija pa ponudbe za dobavo pločevinastih 200 litrskih sodov. — Dravska delavnica v Ljubljani sprejema do 27. junija ponudbe za dobavo jesenjih, bukovih in smrekovih desk.

Tragedija nesrečnika, ki v svoji bedi izda svojega tovariša kot je Judež izdal Kristusa. V glavni vlogi Viktor Me Lagnin, prvak ameriškega filma. Danes ob 16., 19. in 21. uri.

KINO SLOGA tel. 27-30

OVADUH

Poraba deviz od izvoza v Svico. Narodna banka je glede tega izdala naslednje okrožnice: V zvezi z okrožnico št. 45 z dne 30. julija 1938, s katero je bil splošen način, kako se vrše plačila v blagovnem prometu s Svico, v smislu sporazuma s Svico, so obveščeni poobl. denarni zavodi, da smejo vse devize, katere prejmejo na račun domačih izvoznikov blaga v Svico, in sicer del, katere morejo svobodno prodajati na naših borzah (za sedaj 5,5%), v bodoče porabljati izključno za plačila na račun domačih uvoznikov blaga iz Svice. V kolikor poobl. zavodi ne bi imeli potrebe za svoje komite — uvoznike švicarskega blaga, morajo v roku 2 dni preostalo količino deviz s te osnove odstopiti Narodni banki po borznem tečaju.

Nova državna sladkorna tovarnica. Iz Belgrada poročajo, da namerava država zgraditi novo tovarnico sladkorja. Kot znano, ima država že dve tovarnici: v Belju in na Čukarici pri Belgradu.

Gospodarstvo

Svetovna industrijska proizvodnja

Po podatkih najnovejšega statističnega mesečnika Zveze narodov je v prvih treh mesecih letos izkazovala svetovna industrijska proizvodnja naraščanje. Toda to naraščanje ni bilo enakomerno. V Ameriki je bila proizvodnja nekoliko nižja v primeri z zimskimi meseci, v Evropi pa je znatno napredovala. Zlasti znaten je bil dvig v vseh treh najvažnejših evropskih industrijskih državah: Nemčiji, Angliji in Franciji. Naslednji podatki kažejo razvoj industrijske proizvodnje v prvih treh mesecih tekočega leta (upoštevana je tudi rudarska industrija, podlaga indeksem številkam je leto 1929):

	Evropa	Sev. Amerika	svetovna
1937	111.2	93.4	103.7
1938	109.5	73.7	93.0
1939 januar	114.0	85.8	100.7
februar	116.2	83.2	100.5
marec	117.7	83.3	101.4

Iz tega je razvidno, da je na splošno industrijska proizvodnja na znatno večji stopnji kot je bila leta 1938, kar potrjuje tudi primerjava z ustreznimi meseci za 1938. V Severni Ameriki (Kanada in severnoameriške Zedinjene države) še ni bila dosežena višina iz leta 1937, dočim je evropska proizvodnja višja.

Po posameznih industrijskih državah je bila proizvodnja meseca aprila naslednja (podlaga so številke za 1929 kot 100, v oklepajih navajamo podatke za lani april):

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz Narodne banke za 15. junij kaže naslednje glavne postavke (vse v milij. din, v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 8. junija):

Aktiva: zlato v blaginjah 1.908.4 (+ 0.18), zlato v inozemstvu 10.8, skupna podlaga 1.919.2 (+ 0.2), devize izven podlage 558.8 (— 27.8), kovani denar 288.9 (— 3.4), posojila: monična 1.721.2 (— 17.55), lombarda 90.44 (— 0.3), skupno posojila 1.811.65 (— 17.855), razna aktiva 2.099.2 (— 17.3).

Pasiva: rezervni sklad 240.3 (+ 0.3), ostali skladi 39.6 (+ 0.2), bankovci v obtoku 7.065.27 (— 143.5), drž. terjatve 30.6 (+ 3.0), žirovni računi 1.038.46 (— 17.94), razni računi 778.0 (+ 91.66), skupne obveznosti po vidu 1.847.1 (+ 76.76), obveznosti z rokom 30.0, razna pasiva 263.8 (+ 0.34).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 8.912.4 (— 66.75), skupna podlaga s premijo 2.466.2 (+ 0.235), od tega zlato v blaginjah s premijo 2.452.3 (+ 0.235), skupno kritje 27.67 (v prejšnjem izkazu 27.46%, od tega zlato v blaginjah s premijo 27.51 (27.30%).

Izkaz kaže nadaljno razbremenitev banke, ki je zlasti razvidna iz znatnega nazadovanja obtoka bankovcev. Med aktivni so se v zvezi s tem zmanjšala posojila. Zmanjšale so se tudi naložbe na žirovni računi, dočim so izredno narasli razni pasivni računi. Tudi devizni sklad se je zmanjšal.

V zadnjih tednih so bile glavne postavke izkazov Narodne banke naslednje (v milij. din):

	zl. zakl.	devize	posojila	obtok bank.	žiro
30. IV.	2.462.9	485.05	1.975.54	7.423.45	834.67
31. V.	2.464.9	524.5	1.835.2	7.297.6	927.6
8. VI.	2.465.97	586.6	1.829.5	7.208.8	1.056.4
15. VI.	2.466.2	558.8	1.811.66	7.065.27	1.038.46

Stanje naših kliringov

Po podatkih Narodne banke je bilo stanje naših kliringov dne 15. junija naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 8. junija):

Aktivni kliringi: Nemčija 18.496.000 (+ 2.737.000) mark, Turčija 16.275.000 (— 747.000), Češkoslovaški protektorat 10.100.000 (— 24.740.000) kron, Bolgarija 1.337.000 (— 79.000) din in Španija 2.935.000 pezeta.

Pasivni kliringi: Italija 38.549.050 (+ 4.840.000) din, Svica 1.709.000 (— 25.000) frankov, Belgija 1.830.000 (— 14.000) belg. Poljska 16.872.000 (— 132.000) din, Rumunija 6.842.000 (+ 1.655.000) din, Madžarska 2.733.000 (— 69.000) din, Bolgarija 959.000 (— 5.000) din.

Iz izkaza je razvidno, da se je znatno povečala naša aktivnost v prometu z Nemčijo za 2.74 milij. mark, na drugi strani pa se je zmanjšala naša aktivnost v Češkoslovaškem protektoratu za skoraj 15 milij. din.

Med pasivnimi kliringi se je povečala naša pasivnost v prometu z Italijo za skoraj 5 milij. dine, znatneje se je povečala tudi naša pasivnost v prometu z Rumunijo, dočim so se ostali kliringi v pasivnem saldu nekoliko zmanjšali.

Koliko prebivalcev ima Nemčija

Kakor smo že poročali svojetčasno, je bilo dne 17. maja 1939 splošno ljudsko štetje v Nemčiji, tudi že v priključni Avstriji in na suetskem ozemlju. Sedaj je osrednji nemški statistični urad v Berlinu že zračunal provizorične podatke o skupnem številu prebivalstva. Provizorični rezultati so dali (brez klajpedskega ozemlja) 79.6 milij. navzočega prebivalstva. Če k temu pristojemo še prebivalstvo klajpedskega ozemlja, katero cenijo na 153.000, ima Nemčija 79.8 milij. prebivalcev.

Nemci prištevajo zraven tudi še 6.8 milij. prebivalcev v protektoratu, tako da ima Velika Nemčija s protektoratom vred okoli 86.6 milij. prebivalcev.

Od prejšnjih štetij (v Nemčiji je bilo prejšnje štetje 16. junija, v Posarju 25. junija 1935, v Avstriji 22. marca 1934 in v suetskem ozemlju 1. decembra) je šte-

vilo prebivalstva naraslo za 3.2 milij. ali za okoli 4%. Največ presežka je dal bivši rajh, kjer je število rojstev zadnja leta znatno naraslo.

Število žensk je večje kot moških, vendar je razmerje vedno bolj ugodnejše, ker je število žensk na 1000 moških padlo od 1935 na 1939 od 1.060 na 1.050. Na 1 km² površine pride sedaj v Nemčiji 136.4 prebivalca, dočim je pri prejšnjem štetju prebivalstva prišlo le 131. Le Anglija, Holandija, Belgija in Italija imajo večjo gostoto prebivalstva. Poleg Rusije je danes Nemčija največja evropska država.

Ce pogledamo danes največje države na svetu, vidimo, da imajo naslednje število prebivalstva (obecnem s kolonijami, vse v milij.):

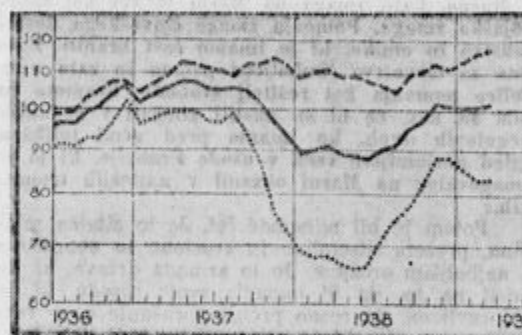
Anglija 525.246% vsega prebivalstva na zemlji; Kitajska 437 (20.4%); Rusija 171 (8.1%); USA 145 (6.8%); Francija 111 (5.2%); Japonska 102 (4.8%); Nemčija 87 (4.1%).

Za informacijo navajamo, da je imela naša država na koncu leta 15.6 milij. prebivalcev.

USA 77.3 (64.7), Nemčija (za marec) 133.8 (122.9), Anglija (1. četrtletje) 122.2 (123.0), Francija 87.2 (75.2), Italija (marec) 110.0 (105.1), Japonska (januar) 171.5 (162.2), Belgija 76.1 (67.1), Švedska 152 (149) in Poljska 127.0 (114.7).

Iz tega pregleda je razvidno, da je industrijska proizvodnja najbolj narasla letos v primeri z lanskim letom v Franciji, Belgiji in na Poljskem.

Naslednji grafikon nam kaže gibanje svetovne, evropske in ameriške industrijske proizvodnje od leta 1936 dalje. Zgornja črta pomeni evropsko proizvodnjo, srednja svetovno, spodnja pa severnoameriško.

Zvišanje cen v maju

Po podatkih Narodne banke je naš indeks cen v maju narasel na 77.3. V aprilu je znašal samo 77.6, lani maja pa 80.1, tako da se nismo dosegli lanskega stanja. (Za podlago služijo cene v letu 1926 kot 100.)

Naraščanje indeksa cen od februarja do maja se tudi lani opazen pojav, ki pa je dobil svoj zaključek že v junijem. Vendar je naraščanje razmeroma malenkostno.

Gibanje indeksa cen v drugih državah nam kažejo naslednji podatki (podlaga so cene v l. 1929 kot 100):

	maj 1938	april 1939	maj 1939
USA	82.0	80.0	—
Anglija	77.4	74.9	76.3
Francija	104.3	107.7	109.1
Italija	97.5	99.0	99.6
Svica	75.7	75.0	75.8
Švedska	92.9	91.4	92.1
Nemčija	76.8	77.6	—
Jugoslavija	79.6	76.6	76.8

Iz tega pregleda je razvidno, da je dvig cen v maju po vseh državah zabeležen pojav.

PREMIJERA

Izvanredna, pretresljiva povest 14 kopačev zlata v Avstraliji, ki so si zaželeli žena. Zamisel pokazana na svojevrsten način, da veže gledalca do konca v napetosti — Predstave ob 16., 19., 21. uri.

KINO MATICA tel. 21-24

Izvršitev pravilnika o podrobnih odredbah za avtorskopravno posredništvo. Prosvetni minister je izdal odlok o postopku pri izvrševanju pravilnika o podrobnih odredbah za avtorskopravno posredništvo. Vsak interesent mora po teh navodilih plačati takso za izvajanje dramskih in sploh gledaliških del ter filmov, dokler ne plača takse po tarifi UJDI. To se ne nanaša na državna in subvencionirana gledališča, ki plačujejo takso po prireditvi. Občne upravne oblasti bodo prepovedale izvajanje del, za katere ni bila plačana taksa, kar mora interesent potrditi s potrdilom, odn. dovoljenjem UJDI. Pri prireditvah, ki so pogojene pavšalno s pogodbo, velja potrdilo-dovoljenje za mesec, v katerem je prireditev.

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zavžite jutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Pravilnik o prodajnih cenah beneinske mešanice. Finančni minist. g. Vojin Djuričič je izdal odlok, da se izpolni pravilnik o nadzorstvu in uravnavi prodajnih cen mešanice bencina z alkoholom. Pri tem dopolnili tvorijo odbor: načelnik davčnega oddelka, zastopnik uprave državnih monopolov, zastopnik notranjega ministra, zastopnik ministra za trgovino in industrijo, Avtomobilskega kluba kralj. Jugoslavije, Zveze avtomobilskih podjetij in dva zastopnika industrijskih rafinerij.

Zavod za proučevanje gospodarstva. V ministrstvu trgovine in industrije se pripravljajo za ustanovitev Zavoda za proučevanje gospodarstva in je že izdelana tozadevna uredba, ki je bila že poslana ministrskemu svetu na pričevanje.

Kozmetična sredstva. Carinski oddelček finančnega ministrstva je izdal pojasnilo, kaj se more smatrati za kozmetično sredstvo v smislu uredb o narodnem sanitetskem skladu. Po tem pojasnilu carinskega oddelka se smatrajo za kozmetična sredstva v smislu uredb vse ona kemična ali mehanična sredstva, ki služijo za olepšavanje za boljši duh, lepšo barvo ali za zboljšanje zunanega videza kože, ustnic, nohtov in drugih delov telesa. Z ozirom na to higiensko sredstva, ki služijo za ohranitev čistote, higijene in zdravja niso mišljena pod določbami uredb o narodnem sanitetskem skladu. V vsakem spornem primeru bo dajalo pojasnilo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje po zaslišanju glavnega sanitetnega sveta uprave narodnega zdravstvenega sklada.

Nova delniška družba. Trgovinski minister je odobril ustanovitev družbe Tesla film. d. d. v Belgradu z glavnico 1 milij. din. Družba se bo bavila z vodstvom kinematografov, trgovino s filmi in sinkronizacijo filmov ter izdelovanjem napisov. Vpis je 6. julija 25% v gotovini in 50 din za upravne stroške na delnico, 25% se plača v pot leta od osnutka. Ustanovni občni zbor bo 10. julia. — Družba bo dejansko prevzela obatočečo Tesla, družbo z om. za vezo v Belgradu.

Sem ozek, tanek, vitek kakor jelka, a jutri vam predstavil bom debelka.

Borze

Dne 20. junija.

Denar

Angleški funt 258.—

Nemški čeki 14.30

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni, medtem ko je Praga v Zagrebu nekoliko popustila na srednji tečaj 150.25. V Ljubljani in Belgradu je ostal srednji tečaj neizpremenjen na 150.

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 7.602.669 din, na belgrajski pa 7.449.000 din. V efektih je bilo prometa v Belgradu 1.163.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaji:

London 1 funt	206.10—209.30
Pariz 100 frankov	116.37—118.67
Newyork 100 dolarjev	4383.62—4443.62
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.00
Milan-Trst 100 lir	231.85—234.95
Amsterdam 100 gold.	2338.50—2376.50
Berlin 100 mark	1770.12—1787.88
Bruselj 100 belg	748.50—760.50

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin 1 marka	14.20—14.40
Praga 100 kron	148.80—151.20

Zagreb — Zasebni kliring:

Praga 100 kron	149.05—151.45
Solun 1 dramma	31.25 blago

Belgrad — Zasebni kliring:

Praga 100 kron	148.80—151.20
Solun 1 dramma	30.90—31.60

Sužnji zlata

(Frauen für Golden Hill)

V gl. vlogah norvežanka KIRSTEN HEIBERG

VIKTOR STAAL — KARL MARTELL

Ljubljana — Svobodno tržišče:

London 1 funt	256.40—259.60
Pariz 100 frankov	144.83—147.13
Newyork 100 dolarjev	5457.80—5517.80
Zeneva 100 frankov	1237.17—1247.17
Amsterdam 100 gold.	2909.41—2947.41
Bruselj 100 belg	931.21—943.21

Curih: Belgrad 10, Pariz 11.75, London 20.7675

Newyork 448.50, Bruselj 75.40, Milan 23.34, Amsterdam 235.75, Berlin 177.87, Stockholm 106.95, ga 15.02, Varšava 83.62, Budimpešta 87, Atene 3.90 Oslo 104.575, Kopenhagen 92.725, Sofija 5.40, Pracarigard 3.60, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.15, Buenos Aires 102.875.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 458—462

v Zagrebu 458—462

v Belgradu 463—464

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 100—101, agrarji 62 denar, vojna škoda promptna 458—462, begluške obveznice 87—87.50, dalm. agrarji 85—87, 8% Blerovo posojilo 101—102, 7% Blerovo posojilo 92—94, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. posojilo 100 den. — Delnice: Narodna banka 7500 denar, Trboveljska 173—175.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99.75—100 (100.50), agrarji 62 denar, vojna škoda promptna 458—462, begluške obveznice 87—88.50, dalm. agrarji 86.75 blago, 4% severni agrarji 58.50—59.50, 6% šumske obveznice 80.50 denar, 8% Blerovo posojilo 100.50—102 (101), 7% Blerovo posojilo 92—94, 7% stab. posojilo 100 denar. — Delnice: Narodna banka 7

Kdo vse skrbi za naše zdravje:

Tudi zaščitne sestre hočejo pomagati

Ljubljana, v juniju 1939.

Tam za splošno bolnišnico na Zaloški cesti je njihova šola. Pridno se uče; teoretičnega in praktičnega pouka je prav mnogo in učenke morajo delati skoraj da od zore do mraka. Malo jih je še, toda koliko deklet se vsako leto prijavlja, da bi bile rade sprejete v šolo za zaščitne sestre. Danes je pač tako hudo za službo, za primerno nadaljevanje učenja tistih deklet, ki so končala meščansko šolo ali pa več razredov srednje šole. Učiteljice so za dekleta skoraj da popolnoma zaprta, čakati na konec učenja na vseučilišču ali pa kake drugi sorodni visoki šoli pa je tako brezupno; še fantje po končanih pravnih, medicinskih ali filozofskih študijah ne morejo do primerne službe. Kaj bi bilo šele z vsemi našimi dekleti, če se tudi odločijo za poklice, kjer imajo močje v vseh ozirih mnogo prednosti.

Ta poklic je še mlad in zelo nov

Zato se med nami množi poklic zaščitnih sester. Ta poklic je še v zelo skromnih začetkih; pa samo pri nas, kajti v tujini je ta poklic že zelo razvit in cenjen. Dekleta z opravljeno šolo za zaščitne sestre postanejo po bolnišnicah prave bolniške strežnice, po socialnih in zdravstvenih ustanovah pomočnice uradnih voditeljev in zdravnikov, po družinah pa vzgojiteljice otrok ali pa pomočnice oslabelem materam.

Naše socialne razmere vključ vseh bedi in nizkemu življenjskemu standardu še niso tako razčiščene in preurejene, da bi lahko naše zaščitne sestre nastopile povsod in tako, kakor bi bilo to želeli. Pri nas družinsko življenje še ni tako razveto zaradi zahtev modernega življenja, da bi

bilo med nami mnogo mater, ki se ne bi mogle več posvetiti vzgoji otrok. Kar pa je pri nas članov družbe »višjih deset tisoč«, pa se ne obračajo na zaščitne sestre našega rodu, ampak kličejo uslužbenke in vzgojiteljice od drugod, da se tako otrok že prav zgodaj odteji domačim zdravim nazorom in da gleda prav hitro in domišljavo vse iz obrisov svoje »francošine« ali pa »nemščine«. Zato je pač jasno, da lahko danes naše redke zaščitne sestre največ store samo v socialnem oziru, to je kot pomočnice po socialnih in zdravstvenih ustanovah in kot »leteče« bolniške sestre, ko hite pomagat revnim bolnikom tja, kamor bi nikdo drugi skoraj ne mogel prodreti.

Pomoč v nasilni obliki

To delo pa je zelo obsežno in prepojeno s čustvi prave samaritanske ljubezni. Tako pripoveduje ena izmed njih naslednjo sličico iz svojega delovanja:

Tam daleč v predmestju je mlada zapuščenca mati rodila deteta po sedmih mesecih nosečnosti. Še dva dni poprej je mati dvigala težke tovore v nekem podjetju. Cutila je, da se ji je med sunkom nekaj utrvalo v telesu in čez dva dni je prišlo preslabotno dete na svet. V tesni sobici se je na sredi igrala gruča otrok, na trhlji postelji ob steni pa je ležala mlada mati, vsa blede in tresoča se mraza. Slabotnega otroka je tiščala ob sebi, da bi ga vsaj tako nekoliko ogrevala; pri tem pa je štela rahle utripe šibkega srca. Rešiti bi bilo mogoče otroka samo na ta način, da bi ga oddali umetnemu osvetljevanju in ogrevanju. Toda kdo bo plačal, ko še za babico ni sredstev, ker je bila

mati šele dva meseca zavarovana pri bolniški blagajni.

Tako je bilo zaščitni sestra prepuščeno, da pomaga s tistimi sredstvi, ki so bila njej na razpolago. Toda ko je drugi dan prišla na dom, otročka več ni bilo ob materi: ležalo je v papirnati obleki na drugi postelji, nad njim je brlela svečka z božičnega drevesca, ostali otroci v sobi pa se zabavajo na ta način, da zažigajo parafin. Samo tolažba je še ostala sestra; zanima se samo še za mlado mater, ki je kmalu nato zopet opravljala težko delo v onem podjetju.

Drugekrat pa je treba kar vdirati na pomoč ljudem! Očetje in matere številnih družin morajo ves dan na delo, otroci pa ostanejo po stanovanjih kar sami brez nadzorstva in brez hrane. Včasih pomoč zaščitne sestre še sprejmejo brez gdnjanja, prav pogosto pa starši tudi surovo odklonijo »tute vmešavanje« v njihove družinske razmere. Kako hudo pa je kljub temu nato sporečilo, ki pride v zavod: v oni družini so bili otroci sami doma in zgodilo se je, česar se je bilo najbolj bati. Časopis je samo na kratko poročal: smrtna nesreča 18 mesecev starega otroka. Padel je na štedilnik, ki ga je zakurila sestra, da pogreje za zvečer nekaj hrane. Opeknel se je strašno in na mestih do kosti ožgal. Teden dni je umiral v bolnišnici.

Tudi najrevnejši nočejo pomoči

Hude bolezni tarejo posebno tiste, ki so najbolj revni. Revščina pa ima tudi pravico na svobodo, na diskrecijo in na spoštovanje. Pa je naneslo zaščitno sestro v družino, kjer je novorojenček ostal kar še drugi mesec svojega življenja slep. Huda bolezen je strla mater; v nevarnosti niso samo starši, ampak tudi vsi ostali otroci, ki morajo spati v istih posteljah od njih. Na listek bi bilo treba zapisati kratko: bolniško zdravljenje matere je nujno, prav tako pa je treba ločiti otroke od staršev.

Toda so vezi, ki jih ni mogoče kar tako razvezati, pa četudi so tako gnile, da jemlje pogled in se plazijo po človeških udih kot gobavost. Življenje je tako kratko in tako trilo, kdo ima pravico razčlenjati ude, ki spadajo skupaj. Trpeti skupno bi naj bilo lažje kot pa hirati ločeno, pa četudi obljubljajo zdravniki možnost ozdravljenja. Kot po padcu kamna v globoko brezno, zadoni zato iz takega stanovanja zaščitni sestra v obraz: »Vam nič mar, jaz in moji otroci smo zdravi! Jaz ne grem v bolnišnico, ker mi nič ni!«

Vse smo si že iznašli, da lahko življenje in njegove zakone ujamemo v svoje pesti in mu narokujemo svojo voljo ali pa obidem njegovo zahrbtnost ali pa zlobo. Tehniki so nam iznašli že vsega, celo ozračje lahko prepletemo z različnimi iglami barometrov in termometrov. Sedaj si skušamo tudi svoje socialno stanje preplesti z različnimi mejami, mostovi in plotovi. V to mrežo se sedaj vpletajo tudi naše zaščitne sestre. Mislimo tudi nanje in ne štedimo s sredstvi za njihov obilni in primerni pouk!

Z belokrajinskega festivala v Črnomlju

Zgoraj: Ženin in nevesta iz Starega trga; oba sta nastopila v starotrškem kolu. — Ob strani: Najmlajša Belokranjica v narodni noši. — Spodaj: Črnomljsko kolo; v sredi gospa Vera Adlešičeva

Dr. Joža Lovrenčič:

»Molodenjko, praščaj, praščaj...«

Spominu Joza Abrama ob prvi obletnici njegove smrti

Tam pod velikim križem, s katerega izteza Kristus svojo rešujočo roko, da bi dvignil k Sebi vse, ki jih je utrudila teža dneva v Njegovem vinogradu, tam počivaš, Joža, že leto dni. Tih si, ki si bil v življenju samo življenje, glasen, vesel, šegav, dovtipen in nisi poznal čmernosti, žalosti, neodločnosti, dvoma in kar je še takega, ki dela človeka majhnega. Cvetje na Tvojem grobu govori, da Te obiskujejo mnogi Tvoji, ki bi radi še slišali Tvojo besedo in iz njene vedrosti zajeli močnega upanja, kakršnega daje teran Tvojih rodni tal in rebula tam nad Pevno v naših Brdih...

Tudi jaz sem stal ob Tvojem grobu.

Težko mi je bilo. Oči so se rosile.

»Pej, kaj pa je?«

Trentarsko glase si hotel biti v svojem kraškem narečju, ki Ti ga gore niso mogle zabrisati, in še so se ti hotele ušnice razširiti v tisti Tvoj značilni nasmeh, a zamrl je glas in krog usten in v obrazu je ostalo samo pričakovanje trpke moške resnosti.

»Kaj je, Joža? Veš, doma sem bil. Takrat, ko je prva trava zazelena ob Tvojem zadnjem domu, sem šel. Tvoj Kras je bil v najlepšem cvetju, Bilje so se kopale v soncu, kakršnega tu ne poznamo, Pevma je ob Soči bila vsa v življenju česen in murv in trte, v Gorici so v tih mesečnih nočeh peli slavi, pri Sveti Luciji na Mostu je bil semenj, Obloke so visoko nad Bačo še čakale toplejšega diha, da bi jablane in tepke zacvetele, v Bovec in Trento pa nisem mogel...«

Kako je bilo?

Kjer sem bil in kamor sem stopil, sem srečal Tvoj spomin. »Povsod živiš, Joža, povsod cveto rože ljubezni, Tebi posvečene.«

»Naš gospod, o, naš gospod!...«

Vsi, ki so s Teboj moževali, blagoslovljajo Tvoj spomin in so še vedno iz Tvojega dela močni; matere, ki so Te poslušale, niso pozabile Tvojih naukov in besed: z njimi vzgajajo rod, ki Te ni slišal ali pa je bil še premlad, da bi Te umel; oni pa, ki si jih najbolj ljubil — mladina — rastejo v moč in odločnost...

Joža, šel sem z bridko mislijo, da bom sredi najlepše pomladi videl žalostno jesen umiranja, če že ne celo zime smrti, pa me je pozdravljala povsod pomlad, pomlad življenja, ki ga ne more zaustaviti in preprečiti nikako neurje, zakaj ta pomlad življenja je v dušah in srečih.

In te duše in srca čakajo še Tvojih besed...

»Pej, saj sem Ti pravil, preden sem utihnil pri Tonacu, da sem marsikaj načel...«

»Napisal, napisal, Joža,« sem ga popravil, ko se mi je zdelo, da ga je moje poročilo udobrovoljilo in da je spet tak, kakršen je bil vedno.

»Da, tistih Tvojih besed s papirjev čakajo, da bodo tiščale o Tebi in o rodu, kateremu si živel in delal zanj polnih štirideset let od Bovec preko Trente, Bilje, Oblok in Svete Lucije do Pevme. Saj si popisal, kako si kot bovški kaplan s Krokem ustanavljal društva in govoril na velikih shodih — prvi kolekar v duhovniških goriških vrstah, prvi duhovnik, ki je s cvetom v gumbnici šel preko ozkosrčne tradicije. In kar si snoval v Trenti, je tudi ostalo, biljenska leta z razgibanostjo, ki jo je vzbujala tedaj živahna Gorica, niso bila neplodna, kot »vihar v oblakih« si z višini motril svet v letih strahote, na Mostu si se boril in mislil, da te junake dobe na papirjih nisi zamolčal, Pevma z Gorico pa bo vedela marsikaj povedati in se bo spominjala tudi Tvojega kluba...«

»Pej, srepota, kaj tudi to veš?« se je namuznil in se potem še široko nasmejal.

»Tudi to vem in še marsikaj drugega, Joža, kar živi in bo živel ter veličalo Tvoj spomin, ki bo prešel v goriški mit o možu, v katerega veri, upanju in ljubezni bo rod ob Soči živel in raste v nove zarje in bo zametil že uresničena prerokovanja Tvojega davnega prednika prvega Trentarja Franca Vavla Lucenpergerja...«

Tako sem stal ob Abramovemu grobu in govoril z njim tam pod velikim križem, s katerega izteza Kristus svojo rešujočo roko, da bi dvignil k Sebi vse, ki jih je utrudila teža dneva v Njegovem vinogradu. In ko sem odhajal, sem mu zaklical, kar mu je Krok ob vsakem slovesu z vso milobo zapel:

»Molodenjko, praščaj, praščaj!...«

V vročini raste meta.
Toda za osvoboditev je
zopet najboljši metin
bonbon 505 s črto.

ORIGINALNA AROMA
505
ZA OKO - ČRTA
ZA OKUS - AROMA
ZA ČRTOM

PROIZVOD »UNION« ZAGREB

Vrh ognjenika sfrčal 1 km visoko v zrak

Poročali smo že, da je začel ognjenik Benjaminov na Aljaski spet bruhati. Njegovi izbruhi so prepodili Indijance in drugo prebivalstvo iz njih bivališč. Plamen, visok 600 m, ki se je dvigal iz žrela, so videli na stotine milj daleč.

Po brzjavnem poročilu včerajšnjega dne je začel ognjenik v teh dneh tako bruhati, da se je odkrnil ves ognjenikov vrh in ga je odneslo en kilometer visoko v ozračje. Prvotno je bil ognjenik, ki neposredno štrli iz morja, visok 2400 m. Pepelnat dež še zmeraj pada.

Najbolje plačana ženska na svetu

Da je brez dvoma pri filmu? Pa ni! Ta rekord ima gospa R. Green iz Washingtona in nima nič opraviti s filmom. Gospa Green je predsednica tvornice za steznike v USA. Le zaradi svoje inteligence in močne volje je dobila to mesto, na katero se je povzpela iz prav majhnih prilik.

Z nedeljske slavnosti v Križah pri Trzinu

Potapljaški zvon Lionarda da Vincija

Slikar, tehnik in prirodoslovec v eni osebi.
(K posebnim razstavi v Milanu.)

V Milanu so odprli razstavo z imenom »Lionardo da Vinci kot iznajditelj«. Razstava nudi priliko, da spoznamo ljudje enega najbistroumnejših in vsestransko darovitih mož, kar jih je sploh kdaj živel na svetu. Lionardo je znan zlasti po svoji slavni sliki »Mona Liza« in pa po njegovi »Zadnji večerji«. Na razstavi pa je videti več kot 200 iznajditeljevih modelov, ki pričajo, da ta velikan duha ni bil samo mojster barv, marveč tudi preok moderne tehnike, čigar drzne misli so daleč presegle njegovo dobo in so za več stoletij pohitele v bodočnost.

Da moremo presoditi veličino Lionarda da Vincija, ki je bil pač najčudovitejši človek svoje dobe, je treba vedeti, da ni bil samo slikar, kipar in stavbenik, marveč tudi prirodoslovec, tehnik in medicince, torej tako imenovani univerzalni genij, kakršnih je bilo le malo na svetu. Če presojamo, 420 let po njegovi smrti, modele njegovih iznajdb, se nam dozdeva komaj mogoče, da je ta velikan živel v 15. stoletju. Med številnimi mehaničnimi orodjem, pripravami in stroji, ki jih je tehnik Lionardo zamislil, in ki so vidni kot modeli ali risbe na razstavi, si oglejmo samo najvažnejše.

Lionardo je skonstruiral črpalno, dvigalo za zvonove, stiskalnice, žerjav z jemborom, prižgalno ogledalo, stružnico, navor, sekačo. Iznašel je tako imenovani diferencialni pogon, ki tvori zdaj sestavni del vsakršnega avtomobila, skonstruiral je plavalni pas, potapljaški zvon, ki je prvi predhodnik sedanjega modernega potapljaškega zvona; dalje letalo, čigar krila more pilot z nogami premikati, da celó padalo je v rokah tega duhovitega moža že v 15. stoletju zagledalo beli dan! Če

človek pomisli, da je ista roka, ki je pričarala zagonetni smehljaj »Mona Lize« na platno, zgradila padalo in letalo in vojaško jako zanimive utrdbe, šele dobi malo vpogleda v vsestranske zmognosti Lionardove.

Prerok moderne tehnike.

Pa to niso bile kake neizgotovljene igrčke ali risbe za kratek čas. Vse njegove iznajdbe so na podlagi nenavadno globokega poznanje prirodnih zakonov. Ker je Lionardo, na primer, spoznal proužnost zraka, si je pravilno razlagal učinek plavalnega pasu, potapljaškega zvona in padala. — Lionardo je bil tisti, ki je dognal — za tisto dobo — naravnost nemogoče prirodoslovne resnice. Semkaj spada predvsem pravilno pojmovanje sil na posevni ravni, kakor tudi spoznanje, da je perpetuum mobile nemogoča stvar, dalje opazovanje valov in plitjeja letanja, o čemer je Lionardo napisal posebno knjigo.

Čudovito je bilo znanje velikega umetnika na področju optike in akustike. A tudi zdravilstvo je Lionardo proučeval, zakaj na stotine anatomskih risb in črtanj, ki so v njegovi zapuščini, so postale važen predmet nazornega materiala za zdravniško vedo.

Seveda se je Lionardo predvsem imenoval slikarja, in dasi je malo slik, ki jih je lastno-ročno izgotovil, so vendar prav slike proslavile njegovo ime. Mogoče je lepa »Mona Liza«, ki krasi zdaj pariški Louvre, zato v taki tesni zvezi z umetnikom, ker je imela podoba soproge florentinskega plemenitaša, ki jo je mojster tri leta slikal in je slika nato kot »nedokončanost« postavil v kot, imela takšno romantično in pustolovsko zgodbo. Kakor znano, je bila slika iz Louvra že ukradena in se je šele po dolgem romanju vrnila na svoje mesto.

Zivljenjski roman levičarja.

Lionardo je bil, kakor mnogo slavnih ljudi, levičar. On je celo pisal z levico — od desne proti levi, in njegovo pisavo je moči brati le z ogledalom. Lionardo, ki je bil sin preprostekega kmečkega dekleta, je živel več let na dvoru Ludovica Sforza v Milanu. Šele, ko so vdrl Francozi v te kraje in je izgubil oblast ta vojvodski mecen Lionarda, se je leta 1499 Lionardo izselil iz Milana in šel v Firence, kjer je nastala njegova »Mona Liza«.

Svoja poslednja leta je Lionardo preživel kot gost kralja Franca I. na francoskem gradu Cloux pri Amboisu. — Stoletja so minila, preden so se uresničila tehniška videnja tega mojstra. Dandanašnji so padalo in letalo, kakor tudi žerjav in diferencialni pogon nekaj vsakdanjih stvari. Zato smo na tehnika in iznajditelja, tudi pozabili, in prav malo ljudi je, ki bi vedeli, da je vprav Lionardo sestavil prvi potapljaški zvon, čigar pomen je zlasti v teh dneh, o priliki nedavnih hudih nezdod podmornice, znan vsemu svetu.

Vojna v ženski kaznilnici

Seveda se je to zgodilo v Ameriki! — V jetnišnici Lansing v Kansasu so se uprle ženske jetnice, ker jim je jetniška uprava prepovedala oblačiti se v svileni perilo.

Jetnice so tako razsajale, da so jih šele s plinom za solzenje ukrotili. Ravnatelj je bil primoran, da je vprašal svoje oblasti, ali naj jetnicam vendarle dovolijo nošnje svilenega perila. Kaj so oblasti odgovorile, še ni znano.

Droblne novice

Koledar

Sreda, 21. junija: Alojzij (Vekoslav), spozn. Cetrtke, 22. junija: Ahacij, mučenec; Pavlin Nol., škof.

Novi grobovi

† Umrla je dne 19. t. m. g. Mikuš Danijela. Pogreb bo v sredo, 21. t. m. ob pol treh iz mrtvašnice splošne bolnišnice k Sv. Križu. Naj počiva v miru!

† Umrl je v Zagrebu v bolnišnici usmiljenih sester Tomže Jožef, po Slovenskem in Hrvaškem znani fotograf, elektrotehnik in raznašalec »Slovenca«. Naj počiva v miru!

Osebnosti

— Diplomiran je bil iz vijoline, na visoki šoli drž. konservatorija, g. Marin Slavko, z odličnim uspehom.

Ne kupujte mačka v vreči!
Ne pijte kisle vode, ne da bi pazili, katero pijete!

Vaše zdravje je toliko vredno, da zahtevate

Radensko

tisto z rdečimi srci,

našo najboljšo mineralno vodo,

izrecno v originalnih steklenicah!

— Proslava 550 letnice kosovske bitke. Po naročilu Glavnega odbora društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije pozivlje banovinski odbor društva Rdečega križa svoje člane, da se udeležijo te proslave, ki bo na letošnji Vidov dan, dne 28. t. m. Udeležencem je dovoljena četrtinska vožnja po državnih železnicah. Podrobna pojasnila bo dal izvršni odbor za proslavo po časopisu.

— Ljubljanska drama v Murski Soboti. V četrti zvečer gostuje v Murski Soboti ljubljanska drama s Sominovo dramo »Atentat« z go. Danilovo in Levajem v glavni vlogi. Gostovanje drame je bilo že lani velik dogodek za Mursko Sobotu, in je občinstvo do zadnjega kotička napolnilo dvorano. Letos je obisk omogočen tudi ljubiteljem drame ob železniški progi od Ormoža in Ljutomer, ker imajo za povratek na razpolago polnočni vlak iz Murske Sobotne.

— Izlet na Sv. Višarje, Gorico in Sv. Goro. Zveza bojevnikov v Ljubljani priredi v dneh 15., 16. in 17. julija t. l. izlet na Sv. Višarje, Sv. Goro, Gorico z okolico, na soška bojišča, Sv. Mihi in Trst. Prijave za ta izlet sprejema do 30. junija t. l. Točnejša pojasnila se dobe v pisarni Z. B. Ljubljana, Masarykova cesta, hotel Miklič-Metropol.

— Uspešno zborovanje mladine MJRZ v Ljutomeru. Zelo uspešno zborovanje, združeno z obnim zborom, je imela okrajna MJRZ v nedeljo. Zborovanje je bilo v Katoliškem domu. Prosvetno dvorano je kljub slabemu vremenu napolnilo zastopstvo desetih krajevnih organizacij. Zborovanju je prisostvoval v družbi načelnika okraja, glavarstva tudi g. minister Sn o j, ki je podal zanimivo poročilo o splošnem političnem položaju, ter žel tople ovacije. Zborovanje je pozdravil tudi zastopnik banovinske MJRZ g. Pirih Milko. Za njim je govoril še g. Stane Golob iz Ljubljane, ki je podal nekoliko važnih emernic za bodoče delo organizacije. Po govorih so bile v najlepši medsebojni slogi volitve odbora, pri katerih je bil soglasno ponovno izvoljen prejšnji odbor. Z zborovanja so bile poslane pozdravne brzojavke g. predsedniku senata dr. A. Korošcu in g. min. predsedniku Dragiši Cvetkoviču ter so bile izražene tople ovacije našemu kralju, knezu namestniku, Jugoslaviji, našemu narodnemu voditelju itd. Nedeljsko zborovanje naše MJRZ je pokazalo, kako temeljito se zaveda naša mladina ob naši severni meji nalog, katere kot zavedna slovenka in jugoslovanska mladina ima; dokazalo je pa tudi, da je ravno ona tisti živi mejnik — nepremagljivi strnjenci okoli našega narodnega voditelja dr. Korošca in na katerega sta lahko ponosna narod in država.

— Razpisane cestarske službe. Razpisana je služba cestarja pri okrajnem cestnem odboru v Ormožu za progo na banov. cesti št. 1/24 Ormož—Kamenščak—Ljutomer—Gor. Radgona od km 5.500 do 7.00 in na banovinski cesti št. 11/349 Ivanjčevci—Radomerščak—Ljutomer od km 0.00 do km 3.695. Lastnoročno pisane in z banovinskim kolkom za 10.— din kolkovane prošnje, opremlje-

ne s pravičnimi in zadostno kolkovanimi prilogami je vložiti najkasneje do 15. julija 1939 pri okrajnem cestnem odboru v Ormožu. — Dalje so razpisane tri cestarske službe pri okrajnem cestnem odboru v Mariboru tri službena mesta banovinskih cestarjev in sicer: 1. na banovinski cesti II. reda št. 219 Sv. Lenart—Ščavnica—Cmurek, odsek od km 12.500 do km 18.366; 2. na banovinski cesti II. reda št. 221 Malna—Sv. Jakob — zveza z ban. cesto I. reda št. 23, odsek od km 4.500 do km 9.036 in 3. na banovinski cesti II. reda št. 272 Slov. Bistrica—Sv. Martin na Pohorju, odsek od km 0.000 do km 4.000.

Lastnoročno pisane prošnje, je vložiti najkasneje do 15. julija 1939 pri okrajnem cestnem odboru v Mariboru.

— Pri sončenju uporabljajte Tschamba Fil. Kraljevi dvorni dobavitelj DROGERIJA GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova 5.

— Uvedba brzojavne in telefonske službe pri pošti Vodice nad Ljubljano. Dne 6. junija t. l. je bila pri pošti Vodice nad Ljubljano uvedena brzojavna in telefonska služba.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in slično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Kolesarski dan bo danes, v sredo, v Murski Soboti. Kolesarji iz vsega Prekmurja so organizirali skupen obisk »Prekmurjskega tedna«, kjer bodo sodelovali pri nagradnem žrebanju. Vsak udeleženec bo namreč pripuščen k žrebanju lepih nagrad, biciklov in sestavnih delov.

— Izlet h konjskim dirkam v Št. Jernej na Dolenjskem, katere bodo dne 29. junija t. l. priredili Tujskoprometna zveza. Prijave in sporedi v vseh biljetarnah Putnik-a.

— Avtobusni izlet v Gorico, Trst, Benetke 27. do 29. junija in v Dolomite 15. do 19. julija. Prijavite se takoj v Izletni pisarni O. Okorn, Ljubljana, Franciškanska ulica, tel. 22-50.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Po državi

* Medved v kletki odgriznil dečku roko. V zagrebški živalski vrt je v ponedeljek okoli pol dneva prišel s šolskimi otroki 9 letni Boris Galekovič. Deček se je radoveden približal kletki, kjer je godrnjal velik medved, ter mu pomolil v kletko roko. Medved je roko zagrabil ter mu jo odgriznil. Deček je strašno zakričal ter omedlel. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa je njegov položaj zelo nevaren.

* V župnišče v Stenju pri Zagrebu so vložili neznani vlomilec v noči od nedelje na ponedeljek. Vlomilec se je prekopal zid, da so mogli v hišo, kjer so pobrali 8000 din denarja, ki pa je bil last krajevne hranilne zadruge.

* Zagrebški šoferji taksijev dobe uniforme. Po tujezemskem zgledu so zagrebški šoferji avto-taksijev sklenili poslej nositi enotne uniforme, ki jih je njihova skupna anketa že sprejela. Šoferji bodo imeli poleti obleko iz sivo zelenkaste im-pregnirane platna z modrim ovratnikom ter takim robom na rokavih in žepih. Tudi letna čepica bo iz takega blaga. Pozimi bo obleka in čepica iz temno modrega sukna. Šoferji bodo imeli na prsih tablico s svojo številko, da si bo gost laže zapomnil številko voza. Banská uprava je v tem smislu v sporazumu s šoferji pripravila nov pravilnik. Ta zagrebška novost pride že letos v veljavo.

* Morskega volka so zapazili pod Dubcem blizu Dubrovnika, zaradi česar luška kapitanija v Dubrovniku opozarja ljudi, naj ne plavajo predaleč od obale. Poleg tega je tudi prepovedano zasebnikom tuje v čolnih voziti na široko morje h kopanju.

* Branjeval stavkajo v Mitrovici. V Sremski Mitrovici že 4 dni stavkajo branjevalci na trgu. Njihova stavka je protest zoper policijski odredbo, po kateri branjevalci od 5 do 9 zjutraj ne smejo od kmetov kupovati prinesenih pridelkov. Branjevalci pravijo, da do 5 zjutraj skoraj nič kmetov ne pride na trg, zaradi česar ne morejo nakupiti svojih zalog. Ker se policija ni udala, so branjevalci začeli stavkati.

* Najstarejše hrvatsko gasilsko društvo je v Varaždinu. Menda je sploh najstarejše gasilsko društvo na vsem Balkanu. Letos obhaja namreč 75 letnico svojega obstoja. To veliko slavnost bo

obhajalo društvo dne 8. in 9. julija. Tega dne bo prišlo v Varaždin na tisoče gasilcev iz vse države, zlasti pa iz Hrvatske. Slavnost bo kajpada imela popolnoma narodni, hrvatski značaj, ker so hrvatska gasilska društva že od nekdaj bila odločno narodne organizacije. Medtem ko bo slavnost prvega dne bolj v domačem krogu varaždinskih gasilcev samih, bo drugi dan v Varaždinu slavnostna seja zagrebške gasilske zajednice, nato sv. maša pod milim nebom, govori izpred mestne hiše in slovesen mimohod. Na slavnost pride tudi predsednik slovenske gasilske zveze dr. Kodre ter starešina vseh gasilskih zajednic. Na slavnost bo povabljen tudi častni član društva gosp. dr. Mašek.

* Novi nalivi in povodnji na Hrvaškem. Iz raznih krajev Hrvatske, tako na primer iz Brčkega in od drugod poročajo hrvatski listi o novih povodnjih. Vode, ki se sedaj pri nas počasi odteka, na Hrvaškem naraščajo, zlasti, ker se tudi tam vrste nalivi skoraj vsak dan. V občini Gorica pri Kopri v Bregini je pod vodo več kot polovico zemlje. Podobno so prizadete tudi druge vasi. Iz Slavonske Požege poročajo, da je tam pod vodo mnogo njiv, s katerih voda še mesec dni ne bo odtekla, tako da ljudje tudi tam letos ne bodo nič pridelali. Tam je prizadetih 27.000 ljudi s 6500 kmetijami. — Skodo, ki je po zadnji povodnji nastala pri Kopri v Bregini, sedaj cenijo. Trajala pa bo to delo dolgo, ker gre škoda v milijone. — Tako poročajo zagrebški listi.

* Elektrifikacija občine Netretič pri Karlovcu. V tej zadevi je hrvatska Gospodarska sloga imela v imenovani občini v nedeljo svoj sestanek, kjer je bilo sklenjeno najeti občinsko posojilo ter izvesti elektrifikacijo. Izvoljen je bil tako delovni odbor. V častnem odboru pa so med drugimi poslanec dr. Ivan Subašić ter posestnika pl. Sladovič in baron Zdenko Turković. Elektrifikacija se začne čim prej. Sestanek je obsodil poskuse, da bi to izvedel tuji kapital.

Praznik 30 letnice litijskega prosvetnega društva

Litija, 19. junija.

Skozi prijazno Litijo, ki je bila vsa praznična in v zastavah, se je v nedeljo dopoldne razvil ob zvokih rakovniške godbe veličasten sprevod naše mladine v pestrih krojih. Na čelu sprevoda je bila konjenica slovenskih fantov, za njo pa strumna četa slovenskih fantov in deklet, mladev in naraščajo. Mladina je z bučnim vzklikanjem odzdravljala ogromni množici gledalcev. Na trgu se je na ves sprevod vsul dež rož in zelenja in vzklikanja našim voditeljem in kraljevskemu domu ni bilo ne konca ne kraja.

Po sprevodu je bila na novo zgrajenem telovadišču sveta maša; katero je daroval domači župnik, spremljala pa jo je ljudsko petje. Dekan Gornik je v cerkvenem govoru krasno razložil pomen, ki jo ima vzgoja telesa na dušo. Po govoru je župnik Lovšin novo telovadišče blagoslovil. Nato pa se je začelo javno zborovanje, ki ga je s pozdravnim govorom začel društveni predsednik Mahkovec, ki je v prvi vrsti pozdravil urednika Terseglava, kateri je bil pred 30 leti ob rojstvu društva tudi govornik na ustanovnem obnem zboru. Dalje je pozdravil okrajnega glavarja dr. Gregorina, dekana Gornika, župana Lembergerja in druge goste, za tem pa je dal besedo uredniku Terseglavu, ki je vse zborovalce s klenimi besedami navduševal za ljubezen do levega slovenskega jezika, za ljubezen do domače grude in za življenje po lepih krščanskih vzorih. — Vsa množica je govornika večkrat prekinila z burnim odobravanjem. S tem je bila tudi dopoldanska slovesnost končana.

Dopoldne po slovesnih litanijah je bil nad vse posrečen telovadni nastop naše mladine, ki je tokrat prvič v Litiji pokazala, kaj zmore pridno in vztrajno delo. Po telovadbi je nagovoril mladino poslanec dr. Lavrič in predsednik podzveze dr. Blatnik, ki je končal svoj govor z izjavo vdanosti naše mladine do slovenske domovine in države. Godba je nato odigrala državno himno in himno slovenskih fantov. Po polurnem odmoru se je nato začela tombola, ki se je udeležilo vseh 3000 zborovalcev. Sreča je naklonila prva dva dobitka, par volov in krasno opravo, našima vrhima prosvetnima delavcema Benotu Tičarju in Kvaterniku, kar je vzele vse občinstvo z največjim veseljem in odobravanjem na znanje. Po tomboli se je začela prosta zabava, ki jo je pozivila godba in petje naših vrlih prosvetnih pevcev. Šele o mraku pa se je mladina vsa vesela po tako uspešni slovesnosti razšla na svoje domove.

Ne bi bilo pa prav, če se ne bi ob tej priliki spomnili tudi tistih tihih in požrtvovalnih prosvetnih delavcev, ki jih sicer ni videti na javnih nastopih in častnih tribunah, brez katerih pa bi danes po 30 letih obstoja društva gotovo ne stal sredi Litije ponosni Ljudski dom in brez katerih tudi ne bi bilo zgrajeno najlepše telovadišče vsega Zasavja. Zato se pa Vam mojster

Ljubljana, 21. junija

Gledališče

Zaradi gostovanja ljubljanske opere v Trstu ostane opera ta teden zaprta. Prihodnji teden bodo predstave od ponedeljka do petka. Vrstni red objavimo prihodnje dni, vendar pa že danes opozarjamo, da bodo imeli abonenti reda Sreda svojo predstavo v ponedeljek, dne 26. t. m., v torek 27. t. m. bo gostoval Christy Solari v »Traviatu«, predstava bo v dobrodelni namen po želji slavnega gosta samega. V sredo na Vidov dan bo slavnostna predstava »Boris Godunov«, obenem bo tudi to »pominek« proslava v počastitev skladatelja Borisa Muzorskega. Na praznik v četrtek bo gledališče zaprto, v petek 30. t. m. pa bo predstava za red četrtke.

Radio Ljubljana

Sreda, 21. junija: 12 Mandoline in Balalajke (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Radijski šramel — 14 Napovedi — 18 Mladinska ura: Tujski promet in šolska mladina, poučna igra (A. Adamič), izvajajo člani rad. igr. družine — 18.40 Kulturna slika Novega mesta, II. del (g. Jože Gregorič) — 19 Napovedi, poročila — 19.40 Nac. ura: Drina (Mladen Djuričič) — 20 Prenos iz ljubljanske opere v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar) v II. odmoru: Napovedi, poročila.

Drugi programi

Sreda, 21. junija. Belgrad: 20 Opera — Zagreb: 20 Ljubljana — Praga: 20.20 Plezna gl. — 21. Ork. konc. — 23 Češka gl. — Bratislava: 20.20 Ork. konc. — 21.10 Igra — 22.15 Bolgarska gl. — Solija: 19 Gounodova opera »Faust« — Varšava: 21 Chopinove skladbe — Budimpešta: 20 Igra — 22 Novejša madžarska gl. — 23.30 Cig. ark. — Trst: Milan: 17.15 Plezna gl. — 21 Kvarlet — 21.40 Igra — Rim-Bari: 21 Letalska godba — Dunaj: 20.15 Stajerski večer — Berlin: 20.45 Simf. konc. — Bratislava-Lipsko Monakovo: 20.15 Zab. in plezna gl. — Köln-Stuttgart-Frankfurt: 20.15 Zab. konc. — Beromünster: 19.50 Curiške igre — Strasbourg: 20.45 Filharmonični koncert.

Prireditve in zabave

Kolo žen zadrgark v Ljubljani priredi pod pokroviteljstvom Zveze nabavljajnih združenj drž. usl. v Belgradu in s sodelovanjem združenj ustanov državnih in železniških uslužbencev dne 22. t. m. ob 19 v dvorani glasbenega društva »Sloga« Pražakova ul. 19. »Zadružno proslavo« s pestrim programom. Vabljeni so člani in članice, gostje dobrodošli. Vstopnine ni.

Ljubljanci imajo še dobro v spominu predstave na prostem, ki jih vsako leto prireja »Prosvetno društvo Trnovo«, kakor na primer »Naša klica«, »Pri belem konjiku«, »Zlatorog« itd. Zlasti zadnja je bila na visku. Letos pa pripravljajo igral-ska družina v režiji g. Križnarja, veseloigro s petjem »Rodoljub iz Amerike«. Ogromen oder s prvovrstno scenografijo osvetljeno z žarometi bo nudil občinstvu veličasten pogled. Predstava, pri kateri sodeluje godba »Sloga«, bo ob »Kresovanju« v soboto 24. junija ob 8 zvečer na društvenem prostoru Karunova ulica 14. Predprodaja vstopnic v četrtek 22., petek 23. junija od 19 do 21 in v soboto 24. junija od 14 dalje v društvenem domu.

Sestanki

Prosvetno društvo Trnovo. Drevi ob pol 21 bo v društveni dvorani Karunova ulica skupni sestanek vseh članov Prosvetnega društva, Fantovskega odseka, Dekliškega krožka, Dramatskega odseka in Moškega odseka. Udeležba vseh je strogo obvezna. — Odbor.

Idrski krožek. Jutrišnji praznik sv. Ahacija bomo praznovali s sv. mašo, ki jo bo daroval naš rajak-domačin v kapeli frančiškanske cerkve ob 7 zjutraj. Zvečer se bomo zbrali na prijateljskem sestanku pri žlikrofi v gostilni Kajfež v Florjanski ulici. Glavna prireditve pa bo v nedeljo 2. junija na »Zemlji«. Vabimo vse rajake k čim večji udeležbi.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murlmayer, Sv. Petra cesta 78.

Konjar, oče Mahkovec in dobri g. kaplan, pa tudi tebi naš čudežni blagajnik Primožič, in tebi Beno, Gernedel in Fric in še vsem mnogim družinam, na tem mestu zahvaljuje vsa prosvetna družina in Vas prosim, da jo še naprej podpirate in skrbite zanjo.

Anekdota

Pisatelj Ludvik Thoma se je vse svoje življenje branil, da bi kdaj iz svojih del kaj javno bral. Navadno je vsako tako prošnjo s tremi besedami odklonil. Če ga pa le še niso pustili pri miru, je postal surov. Vendar se njegovi prijatelji, ki so ga dobro poznali, te surovosti niso ustrašili. Zato se jih je moral odkrižati s pametnimi razlogi. Thoma je bil človek, ki nikdar ni nič dal na razumevanje in sodbo občinstva. Zato je s takimi razlogi odklanjal prošnje svojih prijateljev, ki pa se niso dali ugnati v kozji rog. Nazadnje je nekega dne takole dejal: »Prav. Recimo, da bom res javno bral. Kdo pa bo tako dober, da bo prinesel s seboj tarok?« Vsi so ostrmeli ob takem vprašanju: »Tarok? Zakaj pa tarok?« Thoma pa je odgovoril: »I, no! Če se ne bi zbralo več ljudi kot trije!«

Birokracija govori. »Vaš poklic?« — »Jaz sem orjak v cirkusu Staru.« — Tako bi lahko vsakdo dejal. Dokazite to!

Kaj pravite?

Sedaj, v začetku poletnih dni je čas, da vas, gospod urednik, vprašam, kaj je koedukacija. Ali ste že kdaj slišali to besedo? Ni treba slišati besede, pojdite malo v življenje, pa si boste takoj na jasnem. Koedukacija je na primer, če pri telovadnem nastopu pri isti vaji nastopijo fantje in dekleta. Koedukacija je, če se fantje in dekleta skupaj vadijo za telovadne prireditve. Koedukacija je, ako v šolo hodijo v isti razred dijaki in dijakinje. Koedukacija je, kadar fantje in dekleta skupaj jedo, se skupaj kopljejo, se skupaj učijo, skupaj delajo, skupaj potujejo, se skupaj zabavajo itd. Recimo, da imate prav, da vse to vendar ni nič hudega. Zakaj pa Cerkev in papeži pred koedukacijo svarijo in jo odklanjajo? Pa tudi pametni človek ve, da je s temi stvarmi treba postopati zelo previdno. Pravite, da je v družini stalna koedukacija in da jo to prej dobro kakor slabo. Resnično. Toda poudarim, kjer ni mogoče ohraniti družinskega duha in kontrole ter individualnega vplivanja, povsod more koedukacija kmalu postati zelo nevarna zadeva, posebno v letih dorasajočih fantov in deklet. Ali mislite, da je mogoče na šoli, ki ima daleč nad tisoč dijakov in dijakinj, imeti tako točno kontrolo in tako vestno vzgojo posameznika, kakor v družini? Zato pa je skrb države, ki zahteva nemešne srednje šole, kjer je to količnik mogoče, povsem pravilna. Tudi je pravilna skrb francoskih škofov, ki so prepovedali vse skupne telovadne nastope fantov in deklet. Razumljiva je tudi skrb staršev za fanta ali za dekle, ki se podaja v nenadzirano mešano družbo. Življenje pač včasih postane čudno nevarno. Bodimo zato pametni in nepotrebno koedukacijo odpravimo, kjer pa ne gre drugače, pazimo vsi, da bo vse prav.

Tri nove maše na Goriškem

V nedeljo, 4. junija smo obhajali dve slovesni novi maši na Vipavskem: v Vrhpolju in v Šmarju, v nedeljo, 11. junija je praznovala Kobariški kot v Breginju.

Vrhpolje

Vrhpoljska duhovnija se v poveljni dobi ponaša z največjim številom novih maš. Nočemo ravno prisenjati, vendar se nam zdi, da jih je bilo v teh letih sedem ali osem. Tekmujejo pa v tem pogledu vsi predeli zavedne in ponosne župnije. Lani in letos so se postavile Duplje. Ker je bil izredno lep dan, se je tudi slavnost izvedla v prav vipavski radosti in prazničnem razpoloženju. Župna cerkev je bila značilno okrašena: beli nagli in pšenično klesaje. Pred cerkvijo in na poti do novomašnikove domačije so stali mogočni slavaloki in mlaji. Ljudi je prihitelo iz vse okolice na tisoče. Bil je pač praznik našega ljudstva. Novomašnik g. Ivan Hlad je študiral gimnazijo v Mariboru, bogoslovje pa v Ljubljani. Domov se je vrnil šele pred dvema letoma, da se v domači deželi posveti težkemu duhovniškemu upoklicu. Pridigoval mu je vipavski dekan g. Nace Breitenberger, ki je s krepko in jasno besedo naslikal vzvišenost mašniškega poklica. Petje je vodil g. prof. Emil Komel iz Gorice. Pomaagal mu je g. župnik Filej. Da so se pevci potrudili in da je bilo petje zato izborno, nam ni treba še posebej poudarjati. Vsa cerkvena slovesnost je potekla v vzornem redu in v lepi pobožnosti. Tudi novomašnikovo kosilo v globokoverni in trdni kmečki družini se je razvilo v prijetno doživetje, saj je padla marsikatera klena misel. Vrhpoljci, zlasti pa še Dupelci so obogateli za prijeten spodbuden epomim.

Šmarje

Naš novomašnik g. E. Bandelj je sicer šmarješki župljan, doma je pa bolj na robu duhovnije pri

Čipnih v Sp. Branici. O tej novi maši je »Slovenec« že poročal. Ves dan je bil ta prelepi kosček vipavske deželice tam v šmarskem kotu nadvse lep in si toplo želimo takih dnevo še in še.

Breginj

Nedelja, 11. junija, ko smo slovesno praznovali novomašniški dan našega rojaka g. M. Mazore, ni bila tako lep dan, kot 4. junija, dan njegovih dveh tovarišev. Zlasti proti večeru so nebeške zatvarnice kaj krepko delale. Kljub temu so se pa zgrinile v Breginju množice, kot jih prestolnica Kobariškega kot najbrže še ni videla. In vse je bilo praznično, vse je bilo veselo, vse je uživalo pamembni praznik.

Fantje in dekleta so odeli cerkev v zelenje, v zelenje se je postavljala tudi prijazna vas. Ravno tako so se tudi domači pevci z vso vneto posvetili izredni cerkveni slovesnosti in pri sv. maši in pri blagoslovu navdušeno in ubrano prepevali. Besedo božjo je za ta dan razlagal goriški stolni kanonik dr. Mirko Brumat. Njegova izrazita beseda je šla silni množici do erca in je je zajela Novomašniku je pri njegovi prvi ev. daritvi stal ob strani kobariški dekan g. J. Pavlin, asistiral sta mu pa dva župnika — breginjska rojaka, kar je zelo prirečno vplivalo.

Gostoljubni novomašnikovi starši so pa cerkvenem sv. opravilu povabili dolgo vrsto duhovnikov, sorodnikov in prijateljev na svoj dom, kjer se je razvila domača prijetna družabnost. Gostom in vsem drugim, ki so prišli na novo mašo v Breginju, je lepa slovesnost, ki je jasno izpričala, kako naše ljudstvo visi na svojih dušnih pastirjih, rodila samo eno željo: Breginju, čimprej zopet novo sveto mašo!

KULTURNI OBZORNIK

Dva glasova o pesniku Sardenku

»Nova revija« o Sardenkovi zbirki »Pesem o domu«. »Nova revija«, ki jo izdajajo profesorji frančiškanskega bogoslovja v Makarski ter ima v hrvaškem znanstvenem svetu velik ugled, — prinaša v št. 2 članek F. S. Petrova »Dvije pjesnicke zbirke — dvaju svećenika«. V njem ocenjuje član kar pesniško zbirko našega Sardenka »Pesem o domu« ter o. Rajmunda Kupareo »Pjesme i psalmi«. Govori o zunanji opremi Sardenkove zbirke, preide na notranjo oznako ter razloži kompozicijo odpevanj med slovenskim goslačem in ukrajinskim kobzarjem nato pa opozarja: »Vrsteče se odpevanje izgnanca in gostitelja nas spominja na nekoč tako priljubljene »repire« (tenzone), ki so jih stari pesniki tako radi uporabljali, na pr. davni trubaduri, in katere naš stari Zoranič imenuje »petje na promin« (pevanje na izmenjavo) in jim dal najboljšo obliko v svojih »Planinah«. Na ta način bi Sardenko moderniziral staro pesniško obliko. Toda če pogledamo od blizu njegovo pesem, vidimo, da je — tudi če mu je starinska »tenzona« padla na misel, kar pa ni gotovo! — povsem originalna. S to staro obliko se njegova zloga samo v principu, da si dva pesnika odpevata, sicer pa je povsem drugačna. In priznati moramo, da je ta pesem mnogo lepša kakor pa ona stara, niti malo ne konvencionalna, kar se tako rado dogaja. Misel se skozi te pesmi postopoma razvija od melanholične pesmi izmučenega izgnanca, ki poje o domovini, do vedre in utešujoče pesmi, ki prenaša pesnika in bralca v meje večnega obzorja. Pesmi so pognale iz čistega rodoljubnega čustva, toda duhovnik Sardenko ni pozabil tudi tu, da je pravo rodoljubje čednost. Zato je z rodoljubnim čustvom prepletel z religioznim ter so nekatere pesmi čista religiozna. Ko posekamo analizirati to harmonično kito dehtenega cvetja, kakršno more pognati le v plemeniti pesniški duši, smo gotovo v dvomu, ali naj podarimo zdrave in močne misli, ali toplo in človekoljubno čustvo ali dovršeno pesniško obliko. V vsaki, tu imenovani smeri, bi lahko navedli polno dovršenih verzov, da bi izpisali polovico zbirke. V svoji umetnosti se je Sardenko že tako povzdignil, da mu noben pesniški problem ne dela več težav. On je »stari majstor« in mu želi, da bi njegove izbrane pesmi čim hitreje izhajale, da zapojejo iskreno in bratsko, ter da tudi Hrvate osvežijo s čisto kapljico, iz studenca čistega!»

Sardenko v nemščini. Veliki moravski prijatelj Slovencev in prevajalec iz naše književnosti Otokar Bahler iz Olomuca, ki je že pred kratkim pisal o Silvino Sardenku v češkem listu »Vyhledy«, kakor sem že poročal v našem listu, je zdaj

Novi italijanski akademiki

V Italiji se vedno bolj poudarja moč in plodnost kulturnega dela tudi za politični ugled. Zdi se, ko je malo ponehalo rožljanje s sabljo, da so se vodilni možje obrnili k duhovnim, vzvišenejšim nalogam.

To se posebno vidi, kako negujejo svoj najvišji kulturni zavod, Akademijo. V začetku meseca so spojili prejšnje najvažnejše kulturno žarišče »Accademia dei Lincei« z italijansko Akademijo. Zdržitev slavne »Accademia dei Lincei« (ustanovljena leta 1603; njeni člani so bili tudi Galilei, Campanella i. dr.) z »Accademia d'Italia« je narekovala ekonomija sil.

S tem se je tudi povečalo število članov slednje. Eno najvažnejših imenovanj je bilo priznanje akademske časti pesniku in slikarju Ardengo Sofficiu.

Umetnik je bil rojen 7. aprila 1877 v Rignano ob Arnu. Nadarjenega fanta je odkril domači župnik, ga naučil branja in pisanja ter ga kot trinajstletnega poslal v Firence v prve šole. Fant je zorel najprej v umetnika. Uveljavil pa se je šele potem, ko se je otrešel kubistične in futuristične navlake ter se je umiril v risanju domače toskanske pokrajine.

Poleg sile izražanja s čopičem je umetnik našel v sebi tudi silo ustvarjanja in besedi. Prodl je kot pesnik, pisatelj in kritik. Znani so njegovi spisi iz vojne dobe: »Kobilek 1918«, ki se godi na naših tleh, in »Ritirata del Friuli«. Vedno je Soffici jasno poudarjal katoliški svetovni nazor, je tudi sourednik katoliške literarne revije »Fronte-spizio«. Novi akademik bo s Papinijem v najvišjem kulturnem zavodu Italije vredno zastopal katoliško slovestveno smer.

Poleg Sofficia je najnovejši kraljevi odlok, ki določa na predlog vladnega načelnika 22 novih akademikov, pristel med »nesmrtni« pesnike še šest.

Posebno zanimivo je imenovanje Albanca in frančiškana očeta Fishte. Vsakako je ta izročitev akademiške palme največjemu sodobnemu albanskemu pesniku čenem tudi politični poklon novi italijanski pokrajini. Še trije pesniki so doslegli najvišjo kulturno čast: Antonio Baldini,

napisal nekaj toplih besed o njem v znano nemško katoliško revijo »Hochland« pod naslovom »Ein slowenischer Dichter«. Po Gregorčiču in Medvedu, ki sta bila duhovnika in pesnika — prvi Babler — imajo Slovenci zdaj tudi takega pesnika, ki jasno združuje pesništvo in duhovništvo. Nato omenja prerokenje Prešernovega duha v rojstvu slovenske moderne, katere višek pomenja nana štiripredna deteljica Cankar - Župančič - Murn - Kette. »Cankar wurde später der Erzähler seines Volkes«. Nato preide na Silvino Sardenko, ki je izšel iz bližine te družbe ter podaja njegovo življenje in delo v kratkem obrisu. »Kot globoko religiozna osebnost je hotel v tradiciji Gregorčiča in Medveda nadaljevati duhovno pesem kot nasprotje areligiozni liberalni poeziji Župančičevi. In v tem cilju — seveda z menajlobo se srečo — vztraja še sedaj. Omenja že ob prvi zbirki njegovo cikličnost, ki pa je včasih preveč obložena z retoriko, dalje njegovo deklisloko pesem, ki je pravi Sardenkov element, muzikalnost verzov ter naslonitev na narodno pesem. Iz »Rome« prevede pesem »Dvakrat mrtev« ter omenja Sardenkov napredek k zaprti in sklenjeni formi. Zbirka »Nebo žari« ni mogla pustiti trajnega vtisa, prav tako »Šotor miru« ne pomeni široke reke prave epike. »Srečni čas za pesnika pa nastane ob koncu svetovne vojne, ki ga označujeta dve mojstrski zbirki: »Dekliške pesmi« ter »Sv. Alojzije«. Sardenkove »Dekliške pesmi« spadajo med najlepšo liriko, ki so bile kdaj zapisane v slovenskem jeziku. Da bi našli kaj sorodnega, moramo seči široko v svetovno književnost: k Rainerju Mariji Rilkeju, v katerega pesmih »Molitvah deklice k Mariji« se oglašajo taki zvoki, k češkemu pesniku duhovniku Jakobu Demlu, katerega knjiga »Mirami« je čista poezija k deklici-sestrici; k drugemu velikemu češkemu pesniku Jaroslavu Durychu, ki v deklisliki lepoti vidi viden ostanek izgubljenega raja ter ključ k vsem duhovnim in dušnim skrivnostim, oporo vsega upanja.« Še posebej označuje to pesniško zbirko harmonije in lepote, »kot dih nežne epične epigrame«, katerega duhovnost in besedna muzika je sorodna Paulu Verlainu, Jenu Petru Jacobsonu ali Franciscu Jamnusu. Kot zgled prevaja pesmico »Prepoved« (Verbot). Slovenska književnost ni te knjige še razumela po vrednosti ter je Sardenko še veliko dolžna. »V domovini še ni dovolj cenjen v tujini pa je zaradi nerazumljivosti njegovega jezika še nepoznan. Naj ta kratek članek pripomore k pravični oceni pesnika Sardenka, ki mu jo svet dolguje.«

ki je obenem tudi časnikar; Guelfo Civinini; lirik Pastonchi, ki je tudi najbolje prevedel Horacove »Ode«. Ti so še pesniki stare šole, ki so zdaj dosegli visoko priznanje. V tem razredu sta tudi dva latinista, profesorja Schiaffini in Ussani. Slednji je prišel z monumentalno »Storia della letteratura latina«.

V zgodovinsko-modroslovni razred je prištetih šest novih članov; med temi je nekaj znanih imen: profesor modroslovja (neidealist) na univerzi v Pisi Armando Carlini. Bolj znan je profesor moderne zgodovine in bivši prosvetni minister Franc Ercole; dalje pompejski arheolog Amadeo Majuri; strokovnjak za kazensko pravo Manzini; orientalist Guido ter jezikoslovec Merlo. Istočasno s Sofficijem je bil imenovan v Akademijo kot član tega razreda tudi Conti-Rossini. Spisal je zgodovino Abesinije in je najboljši poznavalec jezikov in šeg Vzhodne Afrike. Kot tak je silno pripomogel k zavojevanju Etiopije.

V prirodoslovnem oddelku so imenovani: geolog Fabiani iz Vicenze, botanik Longo, fizik Lo Surdo, zoolog Russo in matematik Somigliana. Vsi so vseučiliški profesorji.

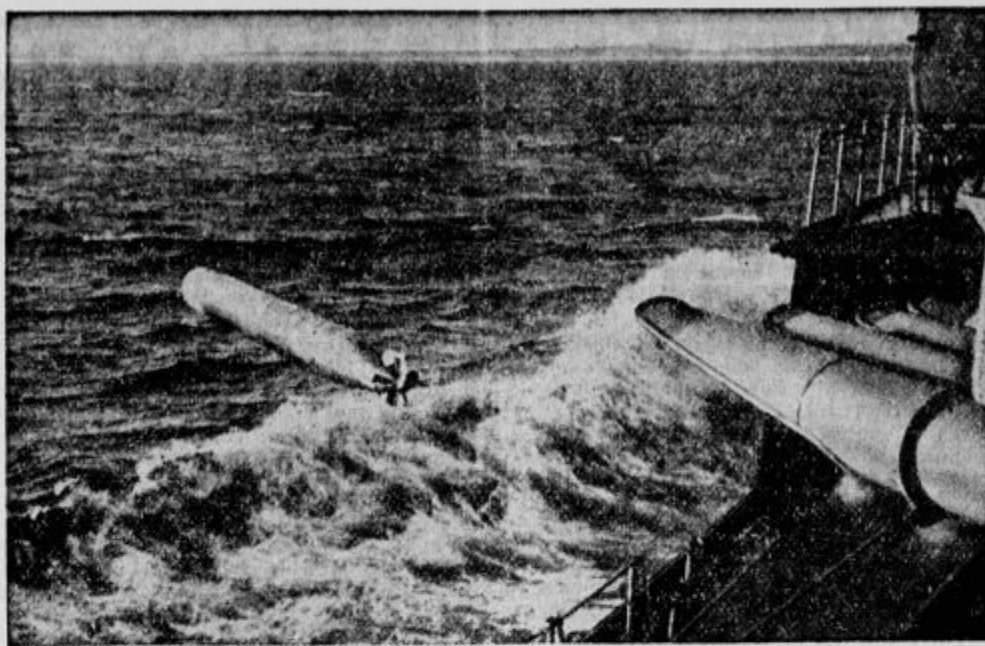
Tudi razred lepih umetnosti se je obogatil s petorico znanih imen: Arhitekt Marangoni (Benečan) je rešil staroslovno baziliko sv. Marka, ki ji je grozila s spodkopom plima in oseka beneške lagune. Pozvan je bil tudi k obnovitvenim delom v Carigradu k sv. Sofiji in k cerkvi Božjega groba v Jeruzalemu. V najnovejšem slogu, a z umetniškim čutom, gradi profesor Muzio v Milanu (palača katoliške univerze, stolnica v Cremoni i. dr.). Umetnike čopiča zastopa Peter Gaudenzi, slikar velikih platen s povečini versko vsebino. Smatrajo ga za nadaljevalca srednjeveških verskih umetnikov. Bolj znan v inozemstvu (v Ameriki) kot doma je kipar Zanelli iz Brescie.

Od glasbenikov je odlikovan z akademsko častjo Ildebrando Pizzetti, profesor na rimskem konservatoriju. Njegovo ime sta ponesli v svet dve operi: »Fedra« in »Deborac«. Druge so manj znane. Izdal je tudi nekaj simfonij. R. B.

ma praktičen pomen ter bo ta namen tudi gotovo dosegla.

*
Sedemdesletnica češkega raziskovalca velikih mistikov. — Te dni so češki listi slavili 70 letnico mstr. Alojzija Langa, znanega pisatelja študij o velikih mistikih ter odličnega pisatelja in stilista, enega največjih, ki je izšel kot kritik iz katoliške moderne. V svoji dolgi pisateljski dobi je napisal zgostene portrete takih mističnih pesnikov, kakor so bili sv. Frančišek Asiški, Jacopone da Todi, Suso, Dionizij Areopagita ter sv. Hieronima. O vseh teh je izdal posebne monografije. Poleg teh knjig je napisal tudi Uvod v nemško mistiko, dela o verski filozofiji, med katerimi je tudi monografija o kardinalu Newtonu ter izbor iz njegovih del, ki bo izšel letos v založbi »Vyšehrad« v Pragi. Lotil se je tudi budizma ter ga študiral in pisal o njem, kakor tudi o drugih velikih pisateljih, ki imajo zveze z mistiko, tako o Dostojevskem, Strindbergu, Novalisu itd. Poleg vsega tega pa se je uveljavil tudi kot izvrin pisatelj meditacij in esejev o umetnosti ter potopisov. Znani literarni zgodovinar V. Bitnar, akademik, ga šteje med največje duhove sodobne katoliške kulture na Češkem.

*
Pisma Božene Nemčeve. — Dr. M. Novotny pripravila novo izdajo pism največje češke pisateljice Božene Nemčeve, pisateljice prelepe povesti »Babica«. Posrečilo se mu je dobiti več njegovih pism ter poiskati tudi uradne dokumente a preglanjanju njenega moža, o katerem vemo, da je živel v pregnanstvu v Celovcu in se shajal s Slovenci —, tako da bo ta izdaja, ki bo izšla v dveh zvezkih še enkrat večja, kakor pa so bile dosedanje zbirke njenih pism. Izdaja bo imela literarno zgodovinski pomen.

Takole izpuščajo torpede v morje.

Ponesrečene francoske podmornice (Podmornice Phoenix še zmeraj niso naši)

O podmornici »Phoenix«, ki jo še zmeraj iščejo, so zdaj dognali, da so se poškodovale njene stroji in da je bila primorana povrtniti se v Šanghaj, a preden je priplula do tja, je že podlegla poškobdam.

Podmornica »Phoenix« je zdaj sedma potopljena francoska podmornica.

Ponesrečena podmornica je spadala k tehnično najbolj odličnemu tipu podmornic francoske mornarice. Dogačena je bila leta 1930 in je pri vožnji na površini odrinila 1379 ton vode, pri vožnji pod vodo pa 2006 ton. Vozila je z brzino 18 vozlov na površini, pod vodo pa 10 vozlov. Opremljena je bila s štirimi torpednimi cevmi. Podmornica je v aprilu odpeljala iz Toulona v 14.300 morskih milj oddaljeni Saigon.

Bretonski dijaki zoper film

Iz Pariza je 19. junija prišla tale novica: V neki pariški razstavi voščenih kipov je stalo v nedeljo troje mladeničev pred kipom Beccasine, to je junakinje nekaj stotin zelo otroških zgodbic z Bretonske (na Francoskem). Ko se je muzejški sluga za hip odstranil, so ti trije kip razbili in so zbežali, toda sluga jih je mogel dati še aretirati v taksiju, ki so se vanj pravkar usedli.

Na stražnici so ti trije mladeniči izjavili, da so bretonski dijaki, in da so hoteli s tem javnost opozoriti na film, ki ga vprav zdaj kažejo na Bretonskem in kjer so Bretonke osmešene. »Ne pustimo, da bo ta film uprizorjen, ki vse oblati, karkoli nam je sveto,« so izjavili dijaki.

Kakor so listi zdaj zvedeli, so dijaki protestirali zoper film »Beccasine« v Ploumanach, kjer so ljudje zelo ogorčeni zaradi vsebine filma. Zahtevajo, naj ministrski predsednik Daladier sam vpliva na filmsko podjetje, da naj film predugači ali odstrani s programa.

ŠPORT

Olimpijski dan ZFO

Prve izbirne tekme za Belgijo — dobri izgledi za Maribor.

V okviru olimpijskega dne so v nedeljo nastopili tudi najboljši telovadci ZFO v izbirnih tekmah za letošnje mednarodno srečanje, ki bo v času od 5.—7. avgusta v Liegeu (Belgija). Niso tekmovali prav vsi naši borci, a vendar se jih je pojavilo deset, ki so nam v sedmih disciplinah pokazali velik napredek od lanskega leta. Tekmovalna snov je obsegala poljubno vajo na drogu, bradlji, krogih in konju na šir z ročaji, poljubno prosto vajo, obvezen ekok čez konja na vzdolž tek na 100 m. Tekme je vodil načelnik ZFO br. Ivo Kermavner, sodniški zbor pod predsedstvom br. Hvalaleta pa so tvorili bratje: Rihar Polde, Klinar Janko in Pavlič Jože. Poslavljanje sodniške komisije je bilo hitro in točno, saj je trpelo celo tekmovalje samo dve in pol uri.

To tekmovalje nas je zopet prijetno presenetilo. Kajti opaziti je bilo velik napredek celo od zadnjega orodnega prvenstva, ki je bilo 19. marca t. l. v Celju. Tekmovalci, ki so nastopili po abecednem redu, so začeli s prostimi vajami, nato z vajami na konju, drogu, bradlji, krogih, ekoku čez konja in teku na 100 m. Krasne stvari smo videli pri poljubnih prostih vajah. Lepi prosti premeti nazaj, »špage« itd. so bili pogosti pojavi v nedeljskih prostih vajah. In še polno drugih lepih gimnastičnih prvin, ki so bile kljub svoji težkosti zelo lepo povezane med seboj, smo imeli priliko videti. Kar je najbolj razveseljevalo pa je dejstvo, da so vsi ti fantje kljub temu, da izredno veliko telovadijo na orodju, zelo gibčni, prožni, mehki, kar so dokazali s svojimi sodobnimi gimnastičnimi vajami. Vsi so bili dobri, zlasti so se pa odlikovali Natlačen, Janež, Frankič, Kokot in Kermavner Franc.

Izredno velik napredek je bil pri vajah na konju. Vsakdo je moral opaziti, da se konj z ročaji veliko vadi. Natlačen je tudi to pot, kakor doslej, prednjačil. Odlikovali so se pa tudi drugi kakor mladi Hercig iz Celja, Zeleznik, Janež, Jezeršek in Frankič.

Na drogu smo videli že kar tri dvojne obrate v zaklebu z nadprijemom. Tudi v sestavih je bilo nekaj zelo težkih in zavratnih prvin, ki so jih izvedli tekmovalci sigurno in z eleganco. Nekatere (Kermavner Franc, Hercig, Jezeršek, Kokot) je predčasno odrgalo in so zato izgubili mnogo dragocenih točk. Vaje so bile v splošnem dovolj težke in tudi dovolj dolge, le odskoki niso pri vseh odgovarjali težkosti vaj. Še ta korektura in s temi vajami se lahko pojavijo orodni telovadci ZFO na vsakih mednarodnih tekmah.

Bradlja je tudi pokazala napredek. Lepi toči do stegnjenih opore, precizni obrati, zanožna so nožna kolesa niso bila redka. Po tej poti naprej in uspehi bodo še večji. Natlačen, Frankič, Janež so bili zopet deležni splošne pozornosti pri svojih vajah.

Prva nesreča se je dogodila francoski podmornici »Farfadet« pri Biserti, 16. julija 1905, kjer je utonilo 14 mož posadke in so bili 3 rešeni. Že čez leto dni, 16. oktobra 1906, in sicer prav tako pri Biserti, se je potopila podmornica »Lutinc« s 16 možmi posadke. Dne 26. maja 1910 je sledila podmornica »Plupiose« in je bilo 26 človeških žrtev. — Dne 8. junija 1912 se je pri Capa de la Hague pri Cherbourgu ponesrečila podmornica »Vendémiaire«, kjer je utonilo 24 mož posadke. Leta 1928, 3. oktobra, se je zgodila nesreča podmornice »Ondine« pri Capu Finisterre; utonilo je 43 mož posadke. Dne 7. julija 1932 je utonila »Prométhée«; bilo je 63 človeških žrtev, 7 se jih je rešilo. Ponesrečena podmornica »Phoenix«, kjer je izgubilo življenje 71 ljudi, je izzvala po vsej Franciji splošno žalovanje.

Pisarna

za zamenjavanje poročnih daril

Vsak londonski poročni par dobi nekega jutra v nabiralniku vabilo, ki je v zvezi z zelo svojo in uspešno naredbo. To je pisarna za zamenjavanje poročnih daril in hoče mladim zakoncem pomagati iz zadrege, kam bi na primer s 25 vazami, ki so si tako slične, ali z dvema ducatoma pepelnikov, s 350 krožniki iz stekla, s kupom blazinic za na zofo in s podobnim. Kdor ima veliko sorodnikov, se pač ne more izogniti temu, da ne bi prejel kakega darila po dvakrat, trikrat in petkrat. Tedaj dobi taka pisarna svoj pomen. Semkaj prinesejo — seveda, da sorodniki ne zvedo — darila, ki so odvisna in dobijo za majhno doplačilo kak drugačen predmet iste vrednosti, ki je pa bolj uporaben. Za ducat srebrnega pribora dobijo že napravo za srkanje prahu, in kdor ima kako metlo preveč, dobi zanjo stroček za rezanje kruha itd.

Na krogih se je tudi pokazal lep napredek. Bo pa treba pri mlajših še nekoliko več moči, da bodo vaje na krogih enakovredne z onimi na ostalih orodjih. Tu so bili zopet najboljši Natlačen, Zeleznik, Frankič. Imponiral je tudi Kermavner z razporo v stoji.

Čez konja na vzdolž je bil obvezen ekok: skreka s stegnjenimi nogami. Najlepše je skakal Janež, Natlačen in Frankič. Nekaterim se je poznalo, da ne skačejo veliko.

Pri teku na 100 m so bili pa boljši rezultati kot smo pričakovali. Predpisano je za 20 točk, da se preteče proga v 12 sekundah. Za atleta ta mera nič ni, za telovadca je pa kar dovolj. No in kar lepo so tekali vsi, saj je 16 točk prejel celo najslabši. Najbolje je teklet Natlačen, ki je prejel 19,25 točk.

To tekmovalje je zopet pokazalo, da je telesna vzgoja pri ZFO na pravi poti in orodna telovadba na visoki stopnji. Na mogočnem pohodu so naši mednarodni, katerim sledi ogromno število mladine v vrstah ZFO. Napredek je od tekme do tekme vidnejši in vsak posameznik pride pri vsakem srečanju s kako zanj novo stvarjo. Le tako naprej: čez par dni bo imel tudi Maribor priliko videti najboljše telovadce ZFO v tekmah za prvenstvo posameznikov.

Rezultati:

1. Natlačen (Jesenice) 136,99, 2. Janež (Sv. Helena) 132,86, 3. Frankič Oskar (Jesenice) 127,47, 4. Zeleznik (Jesenice) 126,22, 5. Jezeršek (Komena) 117,95, 6. Vidmar (Jesenice) 116,80, 7. Kokot (Celje) 115,78, 8. Kermavner Franc (Kranj) 115,52, 9. Čop (Jesenice) 115,34, 10. Hercig 112,37 točk.

Prvi trije v posameznih disciplinah:

Bradlja: Natlačen 19,33; Janež 18,76; Frankič 18,53 točk.

Koni: Natlačen 19,90; Hercig 18,75; Zeleznik 18,36 točk.

Tek 100 m: Natlačen 19,25; Janež 18,75; Kokot 18,25 točk.

Drog: Janež 19,66; Natlačen 19,65; Frankič 18,73 točk.

Skok na konja: Janež 19,88; Natlačen 19,85; Frankič 19,13 točk.

Krogi: Natlačen 19,56; Zeleznik 19,38; Frankič 19,10 točk.

Poljubna prosta vaja: Natlačen 19,45; Janež 19,25; Kermavner Franc 17,66.

Telovadni in športni znak — izpiti

V nedeljo, dne 25. junija t. l. se nadaljujejo izpiti za telovadni in športni znak na Stadionu. Tekme se prične ob 8 zjutraj. Vsi kandidati, ki so zadnji nedeljo (18. t. m.) polagali na Stadionu izpit, se pozivajo, da pridejo tudi v nedeljo 25. t. m. na Stadion, da dokončajo to tekmovalje. Seboj morajo prineeti knjižice, telovadni in športni znak, katere so vzeli v nedeljo seboj. Ostala bodo polagali izpit v Mariboru o priliki mladinskega tabora.

Kongres Kristusa Kralja

od 25. do 30. julija 1939

Zgledne župnije.

V naših dneh so tekme na dnevnem redu. Vse se žene, trudi in bori, da doseže rekord. »Oni sicer, da trohljiv venec dosežejo, mi pa netroh-ljivega.«

Sveta tekma, katera župnija bo za kongres največ storila in si ga najbolj v korist obrnila, je gotovo na mestu in hvale vredna. Denar ni vse. Vendar kar kdo čeni, za to tudi rad žrtvuje; in češar ne čeni, za to se mu škoda zdi žrtve. Kjer za kongres radi darujejo, tam ga bodo gotovo tudi v svojo duhovno korist kar najbolje izrabili. Štiri župnije so v tem oziru posebno zgledne. *Sostro* s svojimi 2400 dušami je zbralo za kongres 3000 dinarjev, *Predoslje* s 1200 dušami 1780 din, *Smartin pri Kranju* s 3500 dušami 3600 din. Četrta kraj pa še prava župnija ni, marveč le »duhovnjak«: *Sv. Križ, moravska podružnica*, ki je pri svojih par sto dušah zložila za kongres 500 din. V teh krajih pride torej na osebo več kot dinar. Na osebo dinar — to ni še preveč; ako bi bilo povsod tako, bi bil pripravljani odbor rešen vseh finančnih skrbi.

Toplo prosimo, da bi se tudi oni, katerim smo poslali prošnje, kaj kmalu odzvali. Čas kongresa se naglo bliža, potrebe so pa velike.

Visoke osebnosti na kongresu in naša udeležba.

Kongresa se bodo udeležili tudi mnoge visoke duhovne in svetne osebnosti z vsega katoliškega sveta. Zato se moramo že zaradi zunanjega sveta potruditi, da bo kongres kar največkratnejša manifestacija katolištva pri nas in po svetu. Naša priprava mora biti skrbna, kakor je skrbna priprava potrebna velikim stvarim. In kongres je brez dvoma velika stvar. Zelo bodo gledali tuji in dostojanstveniki na to, koliko bo ljudi, ki se

bodo kongresa udeležili. Zato moramo predvsem skrbeti za čim večjo udeležbo od naše strani. Posebno še na glavni kongresni dan, na nedeljo 30. julija. In tudi v soboto, 29. julija, ko se bo predvajala na Stadionu veličastna »Igra o kraljestvu božjem«. Vse, »kar leze in gre«, mora takrat v Ljubljano! V strumnem nastopu, ob prepevanju mogočne pesmi »Povsod Bogac bomo javno, pred tisoč zastopnikov vseh narodov izpričali svojo vero v Kristusa Kralja. Pokažimo, da smo Slovenci katoliški narod, ki se svojega katolištva v dno duše zaveda in to tudi v dejanju pokaže! Ljubljana, naša metropola in srce slovenske zemlje, mora pred vsem svetom izpričati svoje katoliško mišljenje in globoko vdanost Bogu, Cerkvi in papežu! Sporočite svojo udeležbo pripravljani odborom v vaših župnijah, ki jo bodo sporočili kongresni pisarni v Ljubljani. Poskrbljeno je že tudi za znižano vozno in posebne vlake. Glavni pripravljani odbor za mednarodni kongres Kristusa Kralja bo storil vse, da omogoči čim večjo udeležbo. Tudi verniki naj napno vse sile, da jih bo v kongresnih dneh čim več v Ljubljano!

Prispevajte za kongres!

Velika prireditelj, kakor bo letošnji kongres Kristusa Kralja, potrebuje tudi veliko denarja. Naj vsakdo po svojih močeh prispeva za kongres! Tudi drugod razumejo potrebo finančne strani. Tako n. pr. v Parizu, središču Francije, prirejajo po vseh večjih cerkvah koncerte in prid našemu kongresu. Ne zadržajmo se tuje! Domačini smo v prvi vrsti poklicani, da prispevamo za kongres. Pokažimo, da znamo odpreti tudi svoje žepce, kadar božja slava to zahteva! Zavedajmo se velike časti, ki nas je doletela! (Vse prispevke pošiljajte v kongresno pisarno, Ljubljana, Tyrševa cesta 31/1.) Naslov čekovnega računa je: Pripravljani odbor za kongres Kristusa Kralja, Ljubljana, št. 11-711!

dne 24. t. m. bo ob enem zaključna predstava našega drugega gostovanja v Trstu. Vabimo Tržačane, predvsem pa naše rojake, da obiščejo operne predstave v Politeama Rosseti v četrtek, petek in soboto tekočega tedna.

Celje

e Davčna uprava v Celju razglasi: Zaradi pravilne odmere specialnega doprinosu k fondu narodne obrambe v smislu § 19 fin. zakona za leto 1939-40 morajo oni davčni zavezanci, ki imajo 3 ali 4 ali 5 in več zakonskih otrok izpod 21 leta starosti, vložiti pri davčni upravi v Celju prijavo in navesti imena, dan, mesec in leto rojstva njihovih otrok. Prijavitelj morajo tudi oni starši — davčni zavezanci, ki so imeli 3, 4, 5 ali več otrok izpod 21 leta, a so umrli ter navesti njihova krsna imena, podatke rojstva in njihove smrti. Več je razvidno pri pristojnih občinah.

e Katoliško prosvetno društvo v Celju samo še nekaj dni sprejema prijave za petdnevno potovanje v Bosno. Kdor se namerava udeležiti tega izredno zanimivega potovanja, naj se nemudoma prijavi in pošlje kot prvi obrok 250 din. Vsa preskrba in vožnja stane 550 din, samo vožnja, različne vstopnine itd. 250 din. Prijave sprejema KPD v Celju, Cankarjeva ul. 4.

Darujte za kongres Kristusa Kralja!

e V Socki pri Novi Cerkvi je v ponedeljek zatisnil svoje trudne oči 90-letni preužitkar na Selah Pintar Janez. Rajni je bil ugleden posestnik in 35 let župan v občini Nova Cerkev. Ima predvsem mnogo zaslug pri zidanju nove šole. Pogreb dragega pokojnika bo danes, Naj mu bo Bog obilen plačnik!

e Pogreb rajne Marije Podrepškove iz Celja. Cesta na grad, bo danes ob 6 zvečer na okoliškem pokopališču.

e Taborne znake in knjižice za veliki mladinski tabor v Mariboru dobite v prosvetni pisarni v Celju, Cankarjeva ul. 4.

e V celjski bolnišnici je umrla 21 letna dničarica Čander Rozalija iz Trnovelj pri Celju. Naj ji sveti večna luč!

e Neznana kolesarka je podrla 3-letnega sina posestnika na Gornjskem Bršniku in mu zlomila levo nogo pod kolonom. Zdravi se v celjski bolnišnici.

»Ej, ej, svetovnjaku, kakršen ste vi, takega vprašanja bržkone ni treba staviti.«
»A, ni treba, res? No, tudi jaz tako mislim — ni ga treba staviti! Takemu hudiču, kakršen ste vi.«

»Nisem hudič, nikakor ne,« je odvrnil drugi, »niti hudič niti angel, marveč samo navaden poslojni človek, ki gre za tem, da napravi kupčijo. Nikar se ne delajte, da vas je pri tem res kaj iznenadilo.«

»Saj me ni. Pripravljen sem.«

V glasu, s katerim je mož izustil te besede, je bilo nekaj, kar se je vsaj Kinloch zdelo nekakšna grožnja. Nato je slišal polglasen smeh.

»V tem primeru je bolje, da se takoj lotiva posla.«

Zadnje tri besede so spremljali razločni udarci, kakor da bi izjavi hoteli dati nekaj poudarka; vsaj Kinloch jih je tako razumel, kajti na mah je dal domenejen odgovor.

»Kaj pa je bilo to?«

Da ne bi možakarja pustil v dvomu, je Kinloch za danim znakom še zakašljaj. In to kašljanje je bilo zares prisilno.

»Nisva sama,« je slišal reči svojega gostitelja s posmehljivim glasom. »Tudi jaz sem se pripravil za najin nocojšnji sestanek tukaj.«

Spet je zavladal molk. Tujec se je po vsem videzu pripravil za neki položaj, ki ga je ustvarilo odkritje o Kinlohu navzočnosti. Ni se dolgo mudil.

»Za Boga, tako je torej vaše delo, kaj? To-krat pa ste vašega moža speljali na limanice!« Slišati je bilo nenadno naglo topotanje nog; temu je sledil žvenket kozarca, ko se je miza s topim ropotom prevrnila.

»Proč! Odstrani se!«

Kinloch so od nenadnega divjega krika vsi živi zadregali. Planil je pokonci med borbo in ropotanjem stolov, ki so se prevračali po debeli preprogi. Sprevidel je, da se je človek, ki ga je bil najel, opolekel proti njemu in klical na po-

Pluj

Plovba po Dravi prepuščena. Mestno županstvo razglasi: Od 19. junija 1939 dalje so pontonske vaje na Dravi in sicer v prostoru 1 km nad dravskim lesenim mostom in 1,5 km pod dravskim železniškim mostom. Da se prepreči morebitne nesreče opozarjamo vse prizadete kroge na naslednje: 1. Pontonske vaje so vsak dan razen ob nedeljah, in sicer dopoldne od 6 do 11.30, popoldne pa od 15—18.30 ter ponoči od 20—24. V tem času v prej označenem prostoru reke Drave ne sme biti nikakega prometa ter se imajo vse prizadete osebe kot splavarji itd. ustaviti najkasneje 2 km nad lesenim dravskim mostom, to je približno v višini gostilne Simončič v Orešju. — 2. Vsak dan, ko bodo vaje, bo postavljena vojaška straža na levi obali Drave v razdalji 1.200 m od lesenega dravskega mostu navzgor, ki bo imela nalogo opozoriti prizadete, da je plovba po Dravi zabranjena. Stajališče straže bo označeno z veliko rdečo signalno ploščo. V nočnem času bo namesto rdeče plošče postavljena rdeča svetiljka. Po potrebi bo postavljena vojaška straža tudi na desnem bregu Drave. — 3. Vsi prizadeti krogi se opozarjajo, da se točno pokore navodilom vojaške straže in da na tozadevni poziv takoj obstanejo. V primeru neposlušnosti nosijo prizadeti vso moralno in materialno odgovornost za morebitne nesreče. — 4. Za prehod po Dravi v zgoraj označenem prostoru se sme uporabljati le čas, ko ne bo vojaških vežb. — 5. Ni tudi izključeno, da bi kak dan bile vaje nepretrgane ter, da bi bil prehod po Dravi povsem zaprt. V takih primerih bodo zainteresirane osebe dobile potrebne informacije od straže, ki bo ob Dravi postavljena.

Tabor v Zagorju

V nedeljo 25. junija bo v Zagorju velik tabor Zagorskega okrožja Zveze fantovskih odsekov in dekliških krožkov. Ponovno vabimo na to prireditelj vse naše prijatelje, saj ta dan ne bo nobene druge prireditve, zato bo odloščito lahka vsakemu zavednemu našemu človeku iz bližnje in daljnje okolice, zlasti pa članom odsekov in članikom krožkov. Prireditelj je celodnevna Pókroviteljstvo je prevzel gosposki minister Snoj, ki se bo tabora tudi sam udeležil.

Dopoldne: Ob tri-četrt na devet sprejeto po Zagorju. Ob desetih masaža s ljudskim pejem v župni cerkvi. Po maši zborovanje. Govorita g. minister Snoj in g. župnik Markež.

Popoldne: Ob pol štirih toledovni nastop. Naj ta dan nihče ne izostane! Zagorje bo pokazalo, kako je usmerjena naša mladina. Vsi naši prijatelji brez ozira na starost in spol, pa bodo z udeležbo dokazali, da cenijo naše napore v boju, da damo kraju in okolici pravi slovenski in krščanski obraz.

V nedeljo 25. junija vsi na Zagorski tabor!

Litija

Češnjev semenj v Litiji. Okrajni kmetijski odbor Litija, priredi s sodelovanjem sadjarskih podružnic češnjev semenj v nedeljo, 25. junija in na praznik, 29. junija. Na prodaj bodo češnje hruštavke v pakovanih transportnih zabojih po 3,

Pariz se vadi v obrambi zoper letalske napade. V Parizu so velike vaje za obrambo zoper napade iz zraka. Na sliki je francosko vojaštvo pri topu zoper letala v ponarejenem strelskem jarku pred hotelom Invalidov v Parizu.

Imej čista usta!

Za od nekdanj centimo ljudi, ki imajo čista usta in blesteče zobe. Orodje, ki se stalno rabi — kakor naši zobje — je treba seveda redno negovati. Zjutraj in zvečer zobno ščetko in Chlorodont, pa zobe očistite v vseh smereh! Nič strahu: zobje to prenesejo. Le slabe nege ne vzdržijo! Zato: Chlorodont, kvalitetno zobno pasto! Domači proizvod.

10, 15 in 20 kg. Dostava franco postaja Litija, cene zmerno. Izrabite priliko in pridite v Litijo že na prvi dan sejma.

Na tekmi si je zlomil nogo. V nedeljo je bila odigrana na litijemskem športnem igrišču tekma med SK Litija : SK Moste, ki se je končala poleg zmage SK Litije tudi z nesrečo. Med tekmo je neki gost po naključju brenil domačega igralca Francita Novaka tako močno v nogo, da mu je zlomil pod kolonom. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

Opeharjeni odvetnik (Ljubzensko pismo na srečki)

V neki kavarni francoskega mesta Vienne se je neki odvetnik tako zagledal v mlado gospodično pri drugi mizi, da je brz napisal na listek, ki ga je v naglici našel v žepu, goreče besede gospodični, in je listek mimogrede dal gospodični v roke. Zvečer pa je odvetnik po radiu zvedel, da je njegova srečka zadel glavni dobiček — 250.000 frankov. Ves razburjen je advokat iskal srečko, pa je ni mogel najti. Slednjič se je pa le spomnil, da je bil tiste goreče besede gospodični v kavarni, napisal vprav na svojo srečko. Iskal je gospodično vse povsod po mestu, dokler je slednjič le ni iztaknil in zvedel, da je to hči nekega stavbenika. Brž je stekel v stanovanje družine in je povedal, kaj se mu je pripetilo. Toda gospodična je malomarno skomizgnila z rameni, češ da je, prvič, že zaročena in da se zatorej prav nič ne zanima za druge moške, in drugič, da je listek, ne da bi ga bila pogledala, vrgla na cesto, zatorej tudi ni vedela, da je bila to srečka. Tako je razočarani odvetnik izgubil 250.000 frankov. Še preden jih je dobil, saj brez izkaza s srečko tudi v Franciji ne izplačajo dobitke.

Roj čebel je premagal angleško oklopno križarko

Iz Londona poročajo: Nedavno se je pripetil v vojni luki v Portlandu vojski, žalostno-smešni dogodek. Velikanski roj čebel, ki je pač odkod ušel, je odletel 3 km daleč na odprto morje in je precej časa rojil krog oklopne križarke »New Castle«. Čeprav se je posadka vprav na divje otepala drobnega sovražnika z zastavami, plahutami, oblačili in s podobnim, so čebele po kratki, a tem hujši bitki zavzele križarko. Poveljnik si v svoji stiski ni mogel drugega pomagati, ko da je poslal SOS-klice na pomoč v pristaniško poveljstvo. Neki uradnik pristaniške policije in neki železniški uradnik, ki je bil lastnik tistih zmagovitih čebel, sta se s pripravami za čebele nemudoma odpravila na križarko in rešila bojno ladjo neprijetnega napada.

SLEPEC

Detektivska povest

Zdajel je osupnjen zaslišal neke mrmrajoče glasove z oddaljenega konca sobe. Zaprla so se vrata. Kinloch se je prebudit iz svojih sanj in pozorno sedel pokonci. Premikali so se stoli, kakor zaradi večje udobnosti pred ureditvijo poslovnih zadev. Ko pa je Kinloch zaslišal žvenketanje kozarcev, ki je pričalo o prijateljskem razgovoru, ga je obšla misel, da je bil njegov gostitelj brez vzroka tako bojazljiv, da si je najel človeka, ki bi ga varoval.

Samo neznatne podrobnosti njunega razgovora so prišle sprva Kinlohu na ušesa. Mož sta govorila z enoličnim, mrmrajočim, na pol slišnim glasom, kakor sta si ga bila izbrala bodisi zaradi večje prepričljivosti ali pa zato, da ga on ne bi mogel slišati. Pa ne, da bi bil poslušalec imel kakšno drugo misel, kakor da je bil budno čakal na znak, da bi tako pošteno zaslužil nagrado, ki jo je bil že prejel. Nekako miren je bil in srečen, kajti čutil je, da se mu je vrnila sreča in bo zdaj konec njegovih temnih ur; in ko je sedel za španek steno, mu je roka negibno počivala na petaku, s katerim pa se ni smel nič več igrati, od strahu, da bi bil mogel prezgodaj izdati svojo navzočnost. Težko mu je bilo, ko se je moral v svoji vlažni obleki premagovati, da ne bi zakašljaj, dokler ne bo poklican.

Tedaj pa je med možakoma iznenada izbruhnila vročina in razburjenost. Znani glas se je značljivo dvignil, kakor da bi hotel Kinlocha opozoriti, da se bliža kočljivi trenutek.

»Torej mislite, da me imate v kleščah!«

Kinlocha je bliskoma prevzela misel. *Da razume — gost je nasilen izsiljevalec.*

»To je povsem odvisno od vas samih.«

»Kako to?«

»Nikar, oh, nikar! Poolej me, saj sem —«

A zdaj ga je nekaj težko udarilo. Nekakšna iskrea se sveloča mu je sinila skozi možgane in telebnil je na tla.

II.

V nekem nedoločnem trenutku se je Kinlochu vrnila zavest. Bilo mu je, kakor da se je skozi globoko gnoto vode polagoma dvigal proti površju. Prvo, kar je spet zaznal, je bil nekakšen zvok, nekakšno lahno škrcenje; to je bilo nekam vztrajno in ni hotelo prenehati. Nekaj časa je Kinloch mislil, da je ta zvok v njegovi glavi, in s to mislijo se mu je vrnil spomin, da ga je bil pravkar nekdo udaril po glavi. Čutil se je strašno slabega in pretresanega; nagonski poskus, ki ga je napravil, da bi se bil premaknil, mu je pokazal, da leži neobgledno vznok kakor je dolg in širok. Mirno je ležal in se sprva nervozno pripravljaj na nov udarec, katerega je pričakoval ter ga ni bil sposoben odvrniti. Ker pa udarca ni bilo kar takoj, je ostal negiben na tleh, upajoč, da se bo morda udarca rešil s tem, da se bo delal, kakor da mu ga ni več treba.

Mirno ko mrtvec je ležal nekaj časa tako, pri tem pa je pretrgano mislil na grdo nasilno početje, v katero je bil zašel. Prepričan je bil, da ga je napadalec hotel ubiti, in zavedal se je, da bi en sam strel z očesom nasilnežu zadostoval za pobudo, da konča svoj zločin. Hlineč se mrtvega je tako napeto prisluškoval ter čakal bodisi še tako neznatne kretnje napadaleca v sobi.

Sprito tistega topega neprestanega bobnenja v glavi pa mu je bilo zelo težko kaj elišati. Skušal je torej bobnenje samo preslišati in je jel prisluškovati. Rekel bi, skozi tisti puhačji hrup. A ničesar drugega ni mogel razbrati. Začelo ga je prevzemati nekakšno omočeno iznenadenje, zakaj je bil tako kmalu čutili tolikšen hlad in odrevenelost. To njegovo doživetje je bilo prav tako kakor svoj čas tisto v La Boisseli, ko je s prvo rano ležal ure in ure ob nekem na pol razrušenem zidu.

moč. A še preden se je mogel premakniti, je ujel na uho glas, ki ga je prepoznal — glas, ki je bil ušesu strašnejši ko presunljiv krik, ki ga rodi strah ali pa bolečina — nekakšen truden vzdih, ki mu je sledil ropot težkega telesa, ki se je topo zrušilo na tla. Planilši v temi pokonci je Kinloch zamolovlil v španko steno, se pogljal naprej, lo-več se z naporom za ravnavesje, se spotalnil ob neki stol in telebnil na tla kakor je bil dolg in širok. Ko je grabil z obema rokama naglo okoli sebe, da bi dobil nazaj svojo palico za obrambo, so mu roke zadele v nekaj toplega in mokrega.

»Oho, podgana je zapustila svojo luknjo!« je zlobno zaklical neki glas Kinloch je slutil, da na- padalec prihaja nadenj. Hodil je počasi in stopal, kakor da je bil tudi sam poškodovan ali pa oviran po razmetanem pohištju.

Kinloch se je naglo pomikal ob zidu naprej, nejasno domnevajoč, da bo našel kakšno okno ali vrata. Tik za seboj je že slišal napadaleca, toda z nekakšno nagonsko spretnostjo se je izmikal grabečim rokam in stopal dalje. V sobi je bilo zdaj tiho, tako tiho, da je mogel Kinloch v temi slišati napadalečvo naglo dihanje ter pridušeno kletev, ki je sledila, kadar koli se mu je trenutno izmuznil. Da, napadalec je bil po vsem videzu tudi sam ranjen, kajti njegovi lahno capljajoči koraki so bili neenakomerni.

Tedaj pa je tišino predramil nenaden presunljiv krik:

»Nikar, Oh, nikar!«

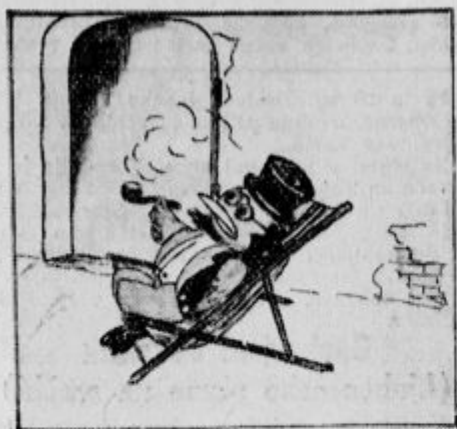
Bil je ženski glas. Kinloch je sprito rezkega, prosečega krika, ki mu je razodeval navzočnost nepričakovane ženske, obstal kakor mrtve Napa- dalec je bil na mah pri njem. Njegova roka je zgrabila Kinlocha za lase ter mu potegnila glavo nazaj. Mož blaznika je bila v tistem človeku.

»Dobro strel, dober plen,« je vzkliknil euro-vež divje kakor nekakšno geslo.

V grozi tega smrtnega trenutka so Kinlochu žive popustili in kakor lahen odmev ženskega rotenja je začel prositi za usmiljenje:

Otroški kotiček.

Pravljica iz gozda

(3) V domu Črnoperčkovih pa je gospa s tiho srečo pripravljala mehko posteljico bodočim zemljančkom. Gospod inženir je skrbno čuval vhod v hišico, v kateri sta skrivala svoj zaklad — tri nežna jajčeca.

(4) Nekega dne, ko sta prišla gospod in gospa iz mesta, kjer sta imela veliko kupovanje, domov, sta začudena opazila v postelji še četrto jajčece. S strahom je začel gospod inženir premišljevat, se li ni morda zmotil pri štetju, ali pa ga je gospa soproga napačno poučila.

Razglas

Jugoslovenski čelik a. d.
Sarajevo
išče

8 rudarskih nadzornikov

z dovršeno nižjo rudarsko šolo, za namestitve v rudniku v Zenici. Ponudbe z življenjepisom in potrjenimi prepisi vseh spričeval je treba poslati na: »Generalna Direkcija Jugoslovenskog čelika, a. d. Sarajevo«, ki bo posameznim reflektantom dala podrobne pogoje za namestitve. — Prednost imajo reflektantje z večletno prakso v metanskih jamah.

Vzajemna posojilnica

r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7

poleg hotela Union

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge po 4% do 5% po dogovoru.

Nove vloge vsak čas razpoložljive.

Poslužite se varčevalnega krožka! Zahtevajte prospekt!

Posojilnica daje kratkoročna posojila.

Zahvala

Za številne pismene in ustne izraze iskrenega sočutja ob bridki izgubi našega predobrega očeta in strica, gospoda

Zormana Janeza

mizarskega mojstra

se tem potom vsem najpriskrbenje zahvaljujemo. Dolžnost nas veže zahvaliti se predvsem pred g. kanoniku Sušniku, častiti duhovščini sv. Jakoba, g. dr. V. Špornu za njegovo požrtvovalno skrb v času bolezni, gg. pevcem za v srce segajoče žalostinke, vsem darovalcem vencev in končno vsem onim številnim prijateljem in znancem, ki so pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, dne 20. junija 1939.

Franc, sin; Gabrijela, hči — in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonsko, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Gospodinja

Išče službo v župnišču. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10.061. (a)

Nižji drž. nameščenec

Izučen mizar, s lastnim orodjem, išče službo za upravitelja hiše. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9906. (a)

Agilen manufakturst

z večletno prakso, spremeni mesto. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zmožen, pošten« 9019. (a)

Službo skladiščnika

ali podobno iščem. Vojasčine prost. Kaveja 4000 dinarjev. Ignac Lipovšek, Loka pri Zusmu. (a)

1000 din nagrade

dam tistemu, ki mi preskrbi mesto pisarniške praktikanke, lahko tudi na deželi. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Pridna in poštena« 9880.

Vajenci

Mehanične obrti se želi izučiti 14letni deček. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod 10.071. v

Službo dobe

Modistko sprejme salon Ivanka Stegnar, Stritarjeva 9, b

Pekovskega pomočnika

dobro izurjenega, vajenega tudi pred pečjo — sprejme Romih Martin, Tržič, Glavni trg 5. (b)

Prodajalko

za pekarno, spretno in pošteno, sprejme za Kranj Romih Martin, Tržič — Glavni trg 5. (b)

Pisarniško moč

takoj sprejme avtoprevozništvo. Osebe z nekaj tehničnega znanja imajo prednost. Ponudbe z referencami upravi »Slov.« pod »Takoj« 10.080. (b)

Tapetniški pomočnik

starejši, zanesljiv, popolnoma samostojen v vseh v tapetniško stroko spadajočih delih, se takoj sprejme za stalno. — Ponudbe upravi »Slov.« Maribor pod »Izurjen pomočnik« 913/10.090. (b)

Pekovskega pomočnika

poštenega in sposobnega za vsa pekarska dela — takoj sprejme pekarija Smrekar, Kropa. (b)

Šoferje in mehanike

sprejme večje avtoprevozništvo. Nastop takoj. Ponudbe z referencami v upravo »Slovenca« pod »Šofer« 10.101. (b)

Zasluzek

Vsaki osebi, družini nudimo stalni zaslužek doma. Pišite: Anos, Maribor. (c)

Prodamo

4 vinski sodi

od 30 hl naprej napredaj. Polize se pri J. Oražem, Moste, Ljubljana. (i)

Prima hruške

sveže, črnošnje za vkuhanje, trde, debele, slive po 4 din kg, zaboji 45 kg franko prevoz razposilja G. Drechsler, Tuzla. (i)

Premog

koks, drva nudi I. Pogačnik

Ljubljana, Bohoričeva 5, telefon 20-59

Postrežba brezhibna

Cviček

pravi, dolenski, dobite pri Centralni vinarni v Ljubljani.

Telefon šte. 25-73

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI — Ljubljana, nasproti »Nebočičnika«.

Kupimo

Starinsko avbo tudi samo čelo, kupi Fr. Malgaj, Kolodvorska ulica 30. (k)

Starinsko avbo

in sklepanec za narodno nošo kupim. Ponudbe na Klešnik, Ljubljana, Hrenova ulica 5/I. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

TEKSTILNO PODJETJE

potrebuje:

cotton-mehanike

cotton-pletače

šivalke in kvačkarice

Pismene ponudbe poslati na:

PUBLICITAS D. D. Zagreb, Illica 9, pod br. 53521.

ZAHVALA. Povodom tragične smrti našega iskreno ljubljene sina, oz. brata, gospoda

Gabrovšek Franca

kov. vajenca

se iskreno zahvaljujemo č. duhovščini, družini Polanšek in vsem, ki so nam izrazili sočutje ter pomagali pri reševanju in iskanju dragega nam pokojnika iz deročih Sore, kakor tudi vsem, ki so ga spremili na zadnji poti. — Bog plačaj!

Ziri, Duplica, dne 20. junija 1939.

Mati in brat.

Mati in brat.

Mati in brat.

Mati in brat.

Mati in brat.

Mati in brat.

Mati in brat.

Mati in brat.

Mati in brat.

Mati in brat.

Mati in brat.

Pouk

Inženir kemije

ki je bival 12 let v Parizu, poučuje francosčno. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Francosčina« 10.087.

Obrt

Trajna ondulacija

najcenejša pri »Polane«, Kopitarjeva. — Se govori tudi nemško. (r)

Pohištvo

Pohištvo

spalnico, jedilnico in voz za bolnika, vse skoraj novo, ugodno prodam. — Beljaska 32, visoko prtlj.

Auto-motor

Motor »Triumph«

350 ccm, poceni prodam zaradi takojšnjega odpotovanja. Stular, trgovina, Tyrseva cesta 37/II. (f)

Glasba

Priložnostne prodaje

se išče, ker dobite tovarniško nove plošče v poljubni izbiri že po 10 din 30—. Zahtevajte seznam.

elektrolon

PASAJA NEBOTIČNIKA

HONNER

VEČNO SVETLOVA ZNAMKA

Kovi modeli čelo-flauta-

bandonion register

Oglejte si brezobvezno pri

R. Warbinek

Ljubljana, Miklošičeva c. 4

Najcenejša v njeni kvaliteti

Razno

Otroške vozičke

v veliki izbiri — dobite najceneje pri Banjaj, Ljubljana, Miklošičeva 20

Blago v komisiji

sprejme podjeten trgovec. Garancija. — Ponudbe na upravo »Slov.« Maribor pod »Ekonomist« 10.030.

Gumbnice, gube, entel,

ažur, monograme izvrši ekspres

Matek & Mikeš

LJUBLJANA

Frančiškanska ulica

Pozor, letoviščarji!

V Podnartu v bližini postaje se takoj odda v novi vili lepa opremljena soba z 2 posteljama in vso postrežbo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.036. (L)

Pozor dame!

Poletno volneno blago v vseh modnih barvah za kostume in komplete, najnovejše tkanine v svili in bombažu, ki se ne mečka, samo najlepši izbrani vzorci, za čas velesoja posebno znižane cene nudi trdka

F. I. GORIČAR, Ljubljana

Sv. Petra cesta 29

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Oglejte si zalogo v krasnih novih prostorih, kjer imate svetlobo za izbirati kot na prostem!

Misterij žene, ki se NIKDAR NE POSTARA

Nobene gube, nobene brazde v 45. letu! Gladka, jasna in čista koža mladega dekleta! Videti je kakor čudež, a ima vendar svoje znanstvene vzroke. To so magični učinki »Biocela« — presenetljivega odkritja profesorja dunajskega vseučilišča dr. Stejskala. Biocel je dragocen naravni pomladilni element, ki ga mora imeti vsaka gladka in napeta koža. Zda je v vsaki tubi rožnate kreme Tokalon ter vam redi in pomlajuje kožo, ko spite. Vsako jutro, ko se zbudite, ste videti mlajši. Gube in brazde so kakor izbrisane.

Cez dan uporabljajte dnevno hrano za kožo Tokalon (ki ni mastna), da napravite svojo kožo svežo in jasno, da vam odstrani zajedalce in vso nesnago kože. Pomladite se za deset let in ostanite mladi! Napravite konec ohlapnim mišicam lica. Rešite se uvenelega polti. Pridobite si spet novo in čvrsto lice ter mehko lepoto iz dekliške dobe. Navdušeni boste zaradi pravih magičnih učinkov obeh hran za kožo Tokalon. Ako ne bo tako, se vam denar povrne.

Gnojnice črpalke

štedarilniki

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabi, 10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje

Podržaj Ciril, Ig 147 pri Ljubljani

KOLESA

kupite dobro in poceni tudi na obroke pri

H. SUTTNER

Brezobvezen ogled!

Ljubljana

Aleksandrova 6.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja.